

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

19 novembre 2012

PROJET DE LOI
modifiant le Code
de la taxe sur
la valeur ajoutée (I)

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DES FINANCES
ET DU BUDGET
PAR
MME **Gwendolyn RUTTEN**

SOMMAIRE

Page

I. Exposé introductif de M. Steven Vanackere, vice-premier ministre et ministre des Finances et du Développement durable, chargé de la Fonction publique	3
II. Discussion générale.....	4
III. Discussion des articles.....	15
IV. Votes.....	29

Documents précédents:

Doc 53 **2450/ (2012/2013):**

001: Projet de loi.

002: Amendements.

Voir aussi:

004: Texte adopté par la commission.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

19 november 2012

WETSONTWERP
tot wijziging van het Wetboek
van de belasting over de
toegevoegde waarde (I)

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE FINANCIËN
EN DE BEGROTING
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Gwendolyn RUTTEN**

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Steven Vanackere, vice-eersteminister en minister van Financiën en Duurzame Ontwikkeling, belast met Ambtenarenzaken	3
II. Algemene bespreking.....	4
III. Artikelsgewijze bespreking.....	15
IV. Stemmingen	29

Voorgaande documenten:

Doc 53 **2450/ (2012/2013):**

001: Wetsontwerp.

002: Amendementen.

Zie ook:

004: Tekst aangenomen door de commissie.

5003

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**

Président/Voorzitter: Georges Gilkinet

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Peter Dedecker, Jan Jambon, Steven Vandeput, Veerle Wouters
PS	Olivier Henry, Christophe Lacroix, Alain Mathot, Christiane Vienne
MR	Olivier Destrebecq, Philippe Goffin
CD&V	Jenne De Potter, Carl Devlies
sp.a	Karin Temmerman
Ecolo-Groen	Georges Gilkinet
Open Vld	Gwendolyn Rutten
VB	Hagen Goyvaerts
cdH	Josy Arens

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Karolien Grosemans, Peter Luykx, N, Karel Uyttersprot, Bert Wollants
Laurent Devin, Isabelle Emmery, Yvan Mayeur, Franco Seminara, Eric Thiébaud
David Clarinval, Luc Gustin, Marie-Christine Marghem
Raf Terwingen, Jef Van den Bergh, Kristof Waterschoot
Dirk Van der Maelen, Peter Vanvelthoven
Meyrem Almaci, Muriel Gerkens
Willem-Frederik Schiltz, Luk Van Biesen
Alexandra Colen, Barbara Pas
Christian Brotcorne, Catherine Fonck

N-VA	:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>	
PS	:	<i>Parti Socialiste</i>	
MR	:	<i>Mouvement Réformateur</i>	
CD&V	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>	
sp.a	:	<i>socialistische partij anders</i>	
Ecolo-Groen	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>	
Open Vld	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>	
VB	:	<i>Vlaams Belang</i>	
cdH	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>	
FDF	:	<i>Fédéralistes Démocrates Francophones</i>	
LDD	:	<i>Lijst Dedecker</i>	
MLD	:	<i>Mouvement pour la Liberté et la Démocratie</i>	

<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>	<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>
DOC 53 0000/000: Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000: Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA: Questions et Réponses écrites	QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV: Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV: Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN: Séance plénière	PLEN: Plenum
COM: Réunion de commission	COM: Commissievergadering
MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<p>Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be e-mail : publications@lachambre.be</p>	<p>Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be</p>

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné ce projet de loi au cours de sa réunion du 6 novembre 2012.

**I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DE
M. STEVEN VANACKERE,
VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES
FINANCES ET DU DÉVELOPPEMENT DURABLE,
CHARGÉ DE LA FONCTION PUBLIQUE**

Le projet de loi modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée (I) prévoit, pour l'essentiel, de transposer, avec effet au 1er janvier 2013, la directive 2010/45/UE du Conseil du 13 juillet 2010 modifiant la directive 2006/112/CE relative au système commun de taxe sur la valeur ajoutée en ce qui concerne les règles de facturation.

En Belgique, chaque année, plus d'un milliard de factures sont envoyées, pour la plupart établies, comptabilisées et payées électroniquement mais traitées sur papier. C'est complexe et cher pour les entreprises et cela accroît en outre le risque de commettre des erreurs lors du traitement des factures. Une étude réalisée aux Pays-Bas a évalué les économies que permet de réaliser le passage à la facturation électronique à 600 millions d'euros pour les entreprises néerlandaises.

La directive 2010/45/UE vise donc principalement à permettre aux entreprises d'utiliser pleinement les possibilités offertes par la facturation électronique. Les entreprises belges et européennes pourront ainsi réduire considérablement les coûts administratifs liés à la facture papier, tels que la confection, l'envoi, la réception et le traitement des factures, et améliorer leur position concurrentielle sur le marché mondial.

Le Service public fédéral Finances soumet actuellement les entreprises à une réglementation stricte en matière de facturation. Cette dernière constitue une source d'incertitude chez les entreprises quant à la légalité en cas de facturation électronique et ne favorise dès lors pas l'introduction plus large de celle-ci. Il était dès lors nécessaire de disposer d'une réglementation fiscale en matière de preuve qui soit adaptée aux méthodes de travail électronique contemporaines.

Pour stimuler l'usage de la facturation électronique, il est en outre nécessaire d'assurer un traitement identique des factures papier et des factures électroniques. C'est ce que réalise le projet de loi à l'examen, non seulement par des dispositions sur la manière dont

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit wetsontwerp besproken tijdens haar vergadering van 6 november 2012.

**I.— INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE
HEER STEVEN VANACKERE,
VICE-EERSTEMINISTER EN MINISTER VAN
FINANCIËN EN DUURZAME ONTWIKKELING,
BELAST MET AMBTENARENZAKEN**

Het wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde (I) voorziet, met inwerkingtreding op 1 januari 2013, hoofdzakelijk in de omzetting van de richtlijn 2010/45/EU van de Raad van 13 juli 2010 tot wijziging van richtlijn 2006/112/EG betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde wat de factureringsregels betreft.

In België worden jaarlijks meer dan een miljard facturen verstuurd, meestal elektronisch opgemaakt, geboekt en betaald, maar op papier verwerkt. Dit is complex en duur voor ondernemingen. Het vergroot bovendien de kans op het maken van fouten bij de verwerking van de facturen. Een Nederlandse studie schatte de besparing van een overschakeling op elektronische facturatie op 600 miljoen euro voor het Nederlandse bedrijfsleven.

Richtlijn 2010/45/EU wil dan ook in de eerste plaats aan de ondernemingen de gelegenheid bieden ten volle gebruik te maken van de mogelijkheden van elektronische facturering. Op die manier kunnen de administratieve kosten die gepaard gaan met papieren facturen, zoals het opmaken, versturen, ontvangen en verwerken van facturen drastisch worden verminderd wat ten goede komt aan de concurrentiepositie van de Belgische en Europese bedrijven op de wereldmarkt.

De Federale Overheidsdienst Financiën onderwerpt de ondernemingen momenteel aan een strikte reglementering inzake facturatie. Dit leidt bij ondernemingen tot onzekerheid over de wettelijkheid bij het elektronisch factureren, en weegt op de bredere invoering van het elektronisch factureren. Er was bijgevolg nood aan een fiscale bewijsregelgeving die aangepast is aan de hedendaagse elektronische werkmethode.

Om het gebruik van elektronische facturering te bevorderen is het bovendien noodzakelijk dat papieren en elektronische facturen op gelijke voet worden behandeld. Dit wordt met dit wetsontwerp gerealiseerd, niet enkel door maatregelen omtrent de wijze waarop

l'assujetti peut assurer le respect du contenu des factures tant papier qu'électroniques mais aussi par des dispositions relatives à leur conservation.

Le projet de loi vise à reprendre le plus précisément possible les termes de la directive précitée et retient, chaque fois que la directive TVA le permet, et chaque fois que cela ne heurte pas les exigences normales de l'administration d'assurer un contrôle efficace, des orientations basées sur la simplification administrative.

Il en résulte, en outre, que d'autres articles ou parties d'articles non directement concernés par la directive précitée doivent être réécrits afin de les rendre plus conformes à la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au système commun de taxe sur la valeur ajoutée (directive TVA) et afin d'obtenir une meilleure lisibilité du Code de la taxe sur la valeur ajoutée.

Le ministre souligne enfin l'importance du projet de loi à l'examen dans le cadre du développement durable, car il prévoit une alternative au traitement papier.

II. — DISCUSSION GÉNÉRALE

M. Carl Devlies (CD&V) se félicite de la baisse de la charge administrative que génère le projet de loi à l'examen pour les entreprises belges. Le projet de loi à l'examen allie une plus grande souplesse à une meilleure sécurité juridique.

Mme Veerle Wouters (N-VA) rappelle à la commission l'annonce du plan de relance du gouvernement du 18 juillet 2012, qui prévoyait notamment la baisse des charges administratives pour les entreprises grâce à l'encouragement de la facturation électronique:

"L'un des projets prioritaires est le développement de la facturation électronique en vue d'atteindre l'objectif européen de 50 % de facturation électronique d'ici à 2020. Pour la fin de la législature (1/7/2014), l'objectif est de 25 %."

Dans le cadre du plan de relance, l'avant-projet de loi modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée a été approuvé par le Conseil des ministres du 13 juillet 2012. Ce projet de loi inclut la transposition de la directive 2010/45/UE. Cette directive vise à encourager le recours

¹ "Stratégie de relance juillet 2012 — Soutenir le pouvoir d'achat des citoyens, renforcer la compétitivité de notre économie, créer plus d'emplois de qualité", p. 47.

de la charge administrative de la facture électronique. Le projet de loi vise à reprendre le plus précisément possible les termes de la directive précitée et retient, chaque fois que la directive TVA le permet, et chaque fois que cela ne heurte pas les exigences normales de l'administration d'assurer un contrôle efficace, des orientations basées sur la simplification administrative.

Het wetsontwerp beoogt een zo nauwkeurig mogelijke overname van de bewoordingen van voornoemde richtlijn en houdt rekening met de beginselen van de administratieve vereenvoudiging, telkens de btw-richtlijn dit toelaat en zolang de administratie niet wordt gehinderd om haar normale controletaken op efficiënte wijze uit te voeren.

Dit heeft ook tot gevolg dat andere artikelen, die geen direct verband houden met voornoemde richtlijn, eveneens geheel of gedeeltelijk moeten worden herschreven om meer in overeenstemming te zijn met de richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (btw-richtlijn) en een betere leesbaarheid van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde te verkrijgen.

De minister onderstreept ten slotte het belang van dit wetsontwerp in het kader van een duurzame ontwikkeling, door te voorzien in een alternatief voor een papieren verwerking.

II.— ALGEMENE BESPREKING

De heer Carl Devlies (CD&V) drukt zijn tevredenheid uit over de daling van de administratieve last voor de Belgische ondernemingen die met dit wetsontwerp wordt mogelijk gemaakt. Dit wetsontwerp combineert een grotere soepelheid met een betere rechtszekerheid.

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) herinnert de commissie aan de aankondiging van het relanceplan van de regering op 18 juli 2012, met onder meer de daling van de administratieve lasten voor de ondernemingen door een aanmoediging van het elektronisch factureren:

"Een van de prioritaire projecten is het ontwikkelen van elektronische facturatie om de Europese doelstelling van 50 % elektronische facturen te bereiken tegen 2020. Tegen het einde van de legislatuur (1/7/2014) bedraagt de doelstelling 25 %."

In het kader van het relanceplan werd het voorontwerp van wet tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde door de ministerraad van 13 juli 2012 goedgekeurd. Het wetsontwerp houdt de omzetting in van de richtlijn 2010/45/EU. Deze

¹ "Relancestrategie juli 2012 — De koopkracht van de burgers ondersteunen, de competitiviteit van onze economie versterken, meer kwaliteitsvolle jobs creëren", p. 46.

à la facturation électronique et à alléger les charges administratives des entreprises, en particulier des PME.

On peut se réjouir que la transposition de la directive 2010/45/UE élimine les entraves juridiques à la facturation électronique. Le projet de loi modifie également d'autres dispositions. Il s'agit, le plus souvent, de modifications linguistiques. Le projet de loi modifie toutefois grandement les règles en vigueur en ce qui concerne le moment de l'exigibilité de la TVA, ce qui ne découle pas de la simple transposition des dispositions de la directive.

Jusqu'à présent, la TVA devient notamment exigible du fait de la délivrance d'une facture. Cela revêt plus particulièrement de l'importance en cas de délivrance d'une facture d'acompte. La délivrance d'une facture entraînant l'exigibilité de la TVA, le moment de l'exigibilité est déterminant quant à la manière dont les entreprises comptabilisent la TVA due sur leurs factures d'achat et de vente dans leur administration TVA en vue de l'introduction de la déclaration de TVA. Dans la pratique, pour de nombreux comptables, la suppression de la cause d'exigibilité subsidiaire à la suite de la délivrance d'une facture sera lourde de conséquences sur le plan organisationnel.

Par manque de temps, les comptables mettent d'abord à jour le journal des achats et le journal des ventes. Jusqu'à présent, cela leur permettait d'établir une déclaration de TVA. Dans la pratique, la mise à jour a lieu à la faveur d'une accalmie. Dans le cas de petites comptabilités, la mise à jour n'aurait même lieu que deux fois par an. Dès lors qu'à partir du 1er janvier 2013, le moment d'exigibilité ne dépendra plus du moment où la facture est délivrée, mais bien du moment où le client paie, le journal financier devra lui aussi être mis à jour pour remplir correctement la déclaration de TVA. Si un assujetti délivre des factures avant que la fourniture ou la prestation de services ait eu lieu, ces factures ne pourront être reprises dans la déclaration de TVA — à tout le moins, tant que le client n'a pas payé, un paiement rendant encore la TVA exigible par anticipation. Ces factures doivent dès lors être inscrites dans la déclaration de TVA relative à la période au cours de laquelle le paiement a été reçu, ou au cours de laquelle la livraison ou le service est effectivement intervenu si aucun paiement n'a été reçu avant ce moment. On ignore l'interprétation qu'il y a lieu de donner de l'article 51, § 1er, 3°, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée et à ses conséquences sur le cash flow et sur la facture d'acompte.

Les nouvelles règles en matière d'exigibilité de la TVA ont également une incidence sur le moment où

richtlijn beoogt het gebruik van elektronische facturatie te stimuleren en de administratieve lasten voor bedrijven en in het bijzonder voor kmo's te verminderen.

Dat door de omzetting van de richtlijn 2010/45/EU de juridische beperkingen voor het elektronisch factureren worden weggenomen, is toe te juichen. Het wetsontwerp wijzigt ook nog een aantal andere bepalingen. Meestal zijn het taalkundige wijzigingen. Het wetsontwerp grijpt echter sterk in op de huidige regels op het vlak van het tijdstip van opeisbaarheid van de btw en dit vloeit niet voort uit de loutere omzetting van de bepalingen van de richtlijn.

Tot op heden wordt de btw onder meer opeisbaar door het uitreiken van een factuur. Dit is in het bijzonder van belang bij het uitreiken van een voorschotfactuur. Doordat het uitreiken van een factuur tot gevolg heeft dat de btw opeisbaar wordt, is het tijdstip van opeisbaarheid bepalend voor de wijze waarop bedrijven de btw op hun aan- en verkoopfacturen verwerken in hun btw-administratie met het oog op het indienen van de btw-aangifte. De impact van het wegvallen van de subsidiaire oorzaak van opeisbaarheid ingevolge het uitreiken van een factuur, zal in praktijk bij veel boekhouders organisatorisch zware gevolgen hebben.

Onder tijdsdruk werken boekhouders eerst het aan- en verkoopdagboek bij. Op basis hiervan konden zij tot op heden een btw-aangifte opmaken. Het financieel dagboek werkten zij dan later bij. In praktijk gebeurt de bijwerking op een moment dat het kalmer is. Voor kleine boekhoudingen zou de bijwerking zelfs maar twee maal per jaar gebeuren. Doordat het tijdstip van opeisbaarheid vanaf 1 januari 2013 niet meer zal afhangen van het tijdstip waarop een factuur wordt uitgereikt maar van het tijdstip waarop de klant betaalt, zal ook het financieel dagboek bijgewerkt moeten zijn om een correcte btw-aangifte in te vullen. Als een btw-plichtige facturen uitreikt vooraleer de levering of de dienstverrichting heeft plaatsgevonden, dan mag men die facturen niet in de btw-aangifte opnemen — tenminste zolang de klant nog niet betaald heeft, want een betaling maakt de btw wel nog vervroegd opeisbaar. Die facturen moeten dan ook worden gerapporteerd in de btw-aangifte met betrekking tot de periode waarin de betaling is ontvangen, of waarin de levering of de dienst effectief is verricht als voor dat tijdstip geen betaling is ontvangen. Onduidelijk is de interpretatie die moet gegeven worden aan artikel 51, § 1, 3°, van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde en de gevolgen ervan op de cashflow en op de voorschotfactuur.

De nieuwe regels waarop de btw opeisbaar wordt, hebben ook hun gevolgen voor het tijdstip waarop de

la TVA est déductible. Si l'assujetti reçoit des factures (d'acompte) avant que les biens ou services lui ont été fournis, il ne pourra encore déduire cette TVA dans sa déclaration de TVA. Il ne pourra inscrire cette TVA en tant que TVA déductible que dans sa déclaration de TVA relative à la période au cours de laquelle il aura payé cette facture ou au cours de laquelle il aura été effectivement fourni s'il n'a pas encore payé le fournisseur avant ce moment. Les comptables devront donc, bien plus que par le passé, établir un lien entre les journaux des achats et des ventes et le journal financier pour faire une déclaration de TVA correcte.

Étant donné que le ministre des Finances a récemment doublé les amendes non proportionnelles, ce n'est pas une perspective réjouissante, pour un comptable, d'être confronté à ce nouveau défi pratique.

La question se pose de savoir si le projet de loi à l'examen exploite suffisamment la marge qu'offre la directive TVA pour limiter le plus possible la charge administrative et l'impact de la TVA sur le cash flow des entreprises.

Selon l'article 63 de la directive TVA, "*le fait générateur de la taxe intervient et la taxe devient exigible au moment où la livraison de biens ou la prestation de services est effectuée.*"

Le projet de loi maintient cette règle de base (voir les articles 12 et 17 du projet de loi, DOC 53 2450/001, pp. 62 et 64).

De même, la règle contenue à l'article 65 de la directive TVA ("*En cas de versements d'acomptes avant que la livraison de biens ou la prestation de services ne soit effectuée, la taxe devient exigible au moment de l'encaissement...*") est également maintenue.

Par dérogation à ces règles (article 66 de la directive TVA), les États membres peuvent prévoir que la taxe pour certaines opérations ou certaines catégories d'assujettis devient exigible au plus tard lors de l'émission de la facture ou de l'encaissement du prix. Cette possibilité est déjà exploitée pour les livraisons de biens meubles et les services aux particuliers pour lesquels aucune facture ne doit être fournie et pour lesquels l'assujetti n'a pas délivré de facture (article 17 de l'arrêté royal n° 1 du 29 décembre 1992 relatif aux mesures tendant à assurer le paiement de la taxe sur la valeur ajoutée). Cette dernière condition est à présent supprimée (voir les articles 13 et 18 du projet de loi), ce qui est particulièrement intéressant pour les grandes entreprises de distribution et de télécommunications, qui ne devront plus payer de TVA pour les livraisons et les services aux particuliers, même si elles délivrent une

btw aftrekbaar is. Als de btw-plichtige (voorschot)facturen ontvangt vóór de goederen of de diensten aan hem zijn geleverd, dan mag hij die btw nog niet aftrekken in zijn btw-aangifte. Hij kan die btw maar als aftrekbare btw opnemen in de btw-aangifte met betrekking tot de periode waarin hij die factuur heeft betaald of waarin er effectief aan hem is geleverd als hij vóór dat tijdstip de leverancier nog niet betaald heeft. Boekhouders gaan dus veel meer dan vroeger een verband moeten leggen tussen de aankoop- en verkoopdagboeken en het financieel dagboek om de btw correct te rapporteren.

Aangezien de minister van Financiën recent de niet-proportionele geldboeten verdubbeld heeft, is het geen prettig vooruitzicht om als boekhouder geconfronteerd te worden met deze nieuwe praktische uitdaging.

De vraag rijst of het voorliggend wetsontwerp de ruimte die de btw-richtlijn biedt, voldoende benut om de administratieve last en de impact op de cashflow van ondernemingen zo beperkt mogelijk te houden.

Volgens artikel 63 van de btw-richtlijn "*[vindt] het belastbare feit [...] plaats en [wordt] de belasting [...] verschuldigd op het tijdstip waarop de goederenleveringen of de diensten worden verricht.*"

Deze hoofdregel wordt in het wetsontwerp behouden (zie de artikelen 12 en 17 van het wetsontwerp, DOC 53 2450/001, p. 62 en 64).

Ook de regel van artikel 65 van de btw-richtlijn: "*Indien vooruitbetalingen worden gedaan alvorens de goederen zijn geleverd of de diensten zijn verricht, de belasting verschuldigd wordt op het tijdstip van ontvangst van de vooruitbetalingen...*" wordt behouden.

In afwijking (artikel 66 btw-richtlijn) hiervan kunnen de lidstaten bepalen dat de belasting voor bepaalde handelingen of bepaalde categorieën belastingplichtigen verschuldigd wordt uiterlijk bij uitreiking van de factuur of uiterlijk bij ontvangst van de prijs. Van deze mogelijkheid wordt reeds toepassing gemaakt voor de leveringen van roerende goederen en diensten aan particulieren waarvoor geen factuur moet worden uitgereikt en waarvoor de btw-plichtige geen factuur heeft uitgereikt (artikel 17 van het koninklijk besluit nr. 1 van 29 december 1992, met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde). Deze laatste voorwaarde wordt nu geschrapt (zie artikelen 13 en 18 van het wetsontwerp). Dit is bijzonder interessant voor de grote distributie- en telecombedrijven die niet langer btw zullen moeten betalen voor leveringen en diensten aan particulieren, ook al

facture. La TVA ne sera exigible qu'à partir du moment où le client privé aura payé. Les grandes entreprises de distribution et de télécommunications ne devront donc plus préfinancer la TVA.

Par ailleurs, depuis l'entrée en vigueur de la TVA en 1971, la Belgique a également recouru à la possibilité de rendre la TVA exigible au moment de l'émission d'une facture. Jusqu'ici, cette modalité n'a pas posé de difficultés. Elle permet une correspondance parfaite entre le traitement des factures dans le journal des ventes et des achats et leur inscription dans la déclaration de TVA. Lorsqu'un assujetti à la TVA fournit des biens ou preste des services, il doit émettre une facture. S'il reçoit une partie du prix, il doit également délivrer une facture. Lorsqu'il émet une facture d'acompte, la TVA devient également exigible. Dans tous ces cas, il y a une facture que le comptable traite.

Le gouvernement supprime à présent la cause subsidiaire d'exigibilité en raison de l'émission d'une facture, tout particulièrement d'une facture d'acompte. Le gouvernement n'y est pas contraint par la directive 2010/45/UE. Dans l'exposé des motifs (DOC 53 2450/001, p. 13), le gouvernement se réfère à l'interprétation que la Cour de justice, dans son arrêt du 21 février 2006 dans l'affaire BUPA Hospitals Ltd (zaak C-419/02), donne de l'article 10, paragraphe 2, alinéa 6, de la sixième directive TVA. Cette disposition correspond à l'article 66 de la directive TVA coordonnée 2006/112/CE.

En vertu de l'article 66 de la directive TVA 2006/112/CE, les États membres peuvent prévoir que la taxe devient exigible au plus tard lors de l'émission de la facture. Pendant 40 ans, l'administration de la TVA a adopté pour principe que la cause subsidiaire d'exigibilité belge lors de l'émission d'une facture était conforme à la directive européenne. Elle a infligé des sanctions administratives et des intérêts de retard aux assujettis qui ne mentionnaient pas en temps utile dans leur déclaration de TVA la TVA sur, en particulier, les factures d'acompte.

Il ressort du considérant 47 de l'arrêt BUPA Hospitals que la législation belge a été erronée pendant 40 ans (arrêt du 21 février 2006 — affaire C-419/02). La Cour de justice donne le commentaire suivant:

“Ainsi, l'article 10, paragraphe 2, troisième alinéa, de la sixième directive autorise les États membres à prévoir que la TVA devient exigible à une date postérieure à celle du fait générateur dans trois cas de figure: soit au plus tard lors de la délivrance de la facture, soit au plus tard lors de l'encaissement du prix, soit, en cas de

reiken zij een factuur uit. De btw zal maar verschuldigd worden wanneer de particuliere klant betaalt. De grote distributie- en telecombedrijven zullen geen btw meer moeten voorfinancieren.

Daarnaast heeft België sinds de invoering van de btw in 1971 ook gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de btw opeisbaar te stellen op het tijdstip van het uitreiken van een factuur. Tot op heden heeft dit geen moeilijkheden met zich meegebracht. Het biedt een volledige aansluiting tussen het verwerken van de facturen in het verkoop- en aankoopdagboek en de rapportering in de btw-aangifte. Als een btw-plichtige goederen levert of diensten verricht dan moet hij een factuur uitreiken. Ontvangt hij een deel van de prijs, dan moet hij eveneens een factuur uitreiken. Als hij een voorschotfactuur uitreikt dan wordt de btw eveneens eisbaar. In al die gevallen, is er een factuur die de boekhouder verwerkt.

De regering schrapt nu de subsidiaire oorzaak van opeisbaarheid ingevolge het uitreiken van een factuur, in het bijzonder een voorschotfactuur. De richtlijn 2010/45/EU verplicht de regering hier niet toe. In de memorie van toelichting (DOC 53 2450/001, p. 13) verwijst de regering naar de interpretatie die het Hof van Justitie in haar arrest van 21 februari 2006 in de zaak BUPA Hospitals Ltd (zaak C-419/02) geeft aan artikel 10, lid 2, zesde alinea, van de zesde btw-richtlijn. Die bepaling komt overeen met artikel 66 van de gecoördineerde btw-richtlijn 2006/112/EG.

Volgens artikel 66 van de btw-richtlijn 2006/112/EG kunnen de lidstaten bepalen dat de btw verschuldigd wordt uiterlijk bij het uitreiken van de factuur. Gedurende 40 jaar is de btw-administratie ervan uitgegaan dat de Belgische subsidiaire oorzaak van opeisbaarheid naar aanleiding van het uitreiken van een factuur richtlijnconform was. Zij legde administratieve geldboeten en nalatighedsintresten op aan btw-plichtigen die de btw op in het bijzonder voorschotfacturen niet tijdig opnamen in de btw-aangifte.

Uit rechtsoverweging 47 van het arrest BUPA Hospitals blijkt dat de Belgische wetgeving 40 jaar verkeerd is geweest (arrest van 21 februari 2006 — zaak C-419/02). Het Hof van Justitie geeft de volgende uitleg:

“Aldus staat artikel 10, lid 2, derde alinea, van de Zesde richtlijn, de lidstaten toe te bepalen dat de btw in drie gevallen verschuldigd wordt op een later tijdstip dan dat van het belastbare feit: uiterlijk bij de uitreiking van de factuur, uiterlijk bij ontvangst van de prijs, of, wanneer de factuur niet of niet tijdig wordt uitgereikt,

nondélivrance ou de délivrance tardive de la facture, dans un délai à déterminer à compter de la date du fait générateur.”

L'interprétation que la Belgique donne de cette disposition en rendant la TVA également exigible avant la survenance du fait générateur si une facture est émise, n'est plus soutenable à la suite de l'arrêt BUPA Hospitals du 21 février 2006. La question est de savoir pourquoi on adapte maintenant la législation belge, compte tenu précisément des profondes répercussions sur le plan de la facturation d'acomptes. Les Pays-Bas, par exemple, considèrent également l'émission d'une facture, y compris donc d'une facture d'acompte, comme le moment de l'exigibilité de la TVA² et maintiennent ce principe même après la transposition de la seconde directive sur la facturation en matière de TVA³.

En outre, le projet de loi a pour effet d'introduire une double date d'exigibilité dissociée de la facturation. La TVA devient en effet exigible au moment du paiement.

Si la Belgique veut malgré tout abandonner le principe selon lequel l'émission d'une facture rend la TVA exigible, Mme Wouters demande comment les assujettis devront faire en pratique. Pourront-ils encore émettre des factures d'acompte avec imputation de la TVA? Il s'agit en effet de factures pour des livraisons ou des services pour lesquels le fait générateur n'est pas encore intervenu et aucun paiement n'a encore été reçu. Si la TVA ne peut pas être mentionnée, la facture d'acompte devra-t-elle dès lors être complétée ultérieurement par un document rectificatif, lorsque la TVA sera devenue exigible? Ou bien faudra-t-il désormais recourir à une "invitation à payer" (ou un "appel de paiement") suivie d'une facture d'acompte ou d'une facture définitive?

Ni les factures d'acompte, avec ou sans mention de la TVA, ni les "invitations à payer" n'aboutiront à une solution satisfaisante pour les cinq raisons suivantes:

Premièrement, l'"invitation à payer" n'est pas organisée en droit commercial. Selon le Code de commerce, une facture est un élément de preuve qu'un commerçant a une créance sur un autre commerçant. L'article 25, alinéa 2, du Code de commerce dispose que "*les achats et les ventes pourront se prouver au moyen d'une facture acceptée*". Si la législation en matière de TVA contraint les commerçants à recourir à une "invitation à payer",

² Art. 13 Wet op de Omzetbelasting 1968.

³ Article 1, C de la Wet van 15 maart 2012 tot wijziging van de Wet op de Omzetbelasting 1968 in verband met nieuwe factureringsregels, *Staatsblad* 2012, n° 115.

binnen een bepaalde termijn te rekenen vanaf de datum van het belastbare feit.”

De interpretatie die België aan deze bepaling geeft door ook de btw voor het belastbaar feit opeisbaar te stellen indien een factuur wordt uitgereikt, is na het arrest BUPA Hospitals van 21 februari 2006 niet meer te verdedigen. Alleen rijst de vraag waarom nu de Belgische wetgeving wordt aangepast, juist omwille van de ingrijpende gevolgen op het vlak van voorschotfacturatie. Bijvoorbeeld Nederland beschouwt ook het uitreiken van een factuur, dus ook een voorschotfactuur, als tijdstip van eisbaarheid van de btw² en behoudt dit ook na de omzetting van de tweede btw-facturatierichtlijn³.

Bovendien heeft het wetsontwerp tot gevolg dat een dubbel tijdstip van opeisbaarheid wordt ingevoerd los van de facturatiestroom. De btw wordt immers opeisbaar op het tijdstip van betaling.

Als België toch wil afstappen van het principe dat de het uitreiken van een factuur de btw opeisbaar stelt, zou mevrouw Wouters graag vernemen hoe de btw-plichtigen in praktijk hiermee zullen moeten omgaan. Mogen zij nog voorschotfacturen uitreiken met btw op? Het zijn immers facturen voor leveringen of diensten waarvoor het belastbaar feit zich nog niet heeft voorgedaan en nog geen betaling is ontvangen? Als geen btw mag vermeld worden, moet dan de voorschotfactuur naderhand wanneer de btw eisbaar is geworden, worden aangevuld met een verbeterend stuk? Of moet men voortaan werken met een zogenaamde "uitnodiging tot betaling", in het Frans "*un appel de paiement*", die gevolgd wordt door een voorschotfactuur of een definitieve factuur?

Noch voorschotfacturen met of zonder vermelding van de btw, noch "uitnodigingen tot betaling" zullen om de volgende vijf redenen tot een bevredigende oplossing leiden:

Ten eerste, een "uitnodiging tot betaling" is handelsrechtelijk niet georganiseerd. Volgens het wetboek van koophandel is een factuur een bewijselement dat een handelaar een schuld heeft op een andere handelaar. Artikel 25, tweede lid, van het Wetboek van koophandel bepaalt dat "*koop en verkoop kan bewezen worden door middel van een aanvaarde factuur*." Als door de btw-wetgeving handelaren verplicht worden om met

² Art. 13 Wet op de Omzetbelasting 1968.

³ Artikel 1, C van de Wet van 15 maart 2012 tot wijziging van de Wet op de Omzetbelasting 1968 in verband met nieuwe factureringregels, *Staatsblad* 2012, nr. 115.

il faudrait au moins clarifier ce point avant d'approuver la modification législative à l'examen.

Deuxièmement, avec les grands logiciels ERP (*Enterprise resource planning*) un nouveau flux de factures — qui ne sont pas des factures — ne sont pas traitées. Ces systèmes ont pour caractéristique que, lorsqu'une facture est encodée dans le système, elle doit suivre l'intégralité de la procédure. Il sera très difficile de gérer un double flux de documents dont un seul donne lieu à un paiement effectif. Le problème se poserait de toute façon, que les contribuables utilisent un document rectificatif ou une "invitation à payer". En outre, selon que le moment du paiement, de la livraison ou de la prestation du service se situera ou non dans le même mois que l'émission de l'invitation à payer, la TVA devra être mentionnée ou non dans la déclaration TVA.

Troisièmement: si l'on suit la logique du projet de loi, il n'est pas non plus envisageable de travailler avec des factures d'acompte mentionnant d'emblée la TVA. La réglementation actuelle de la TVA permet, en matière d'exigibilité, un paiement et une déduction de la TVA dans la même période de déclaration auprès, respectivement, du fournisseur ou du prestataire de services et de son cocontractant. La TVA facturée par le fournisseur ou le prestataire de services est immédiatement exigible, tout en étant immédiatement déductible pour le client. Les nouvelles règles en projet mettent en péril ce mécanisme. La membre a déjà renvoyé à l'article 51, § 1er, 3°, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée. L'exposé des motifs (DOC 53 2450/001, p. 14) attire très justement l'attention sur cette disposition:

"[l'article] a principalement pour objet d'assurer au Trésor le droit de réclamer à toute personne, par le seul fait qu'elle a mentionné une TVA sur une facture (...), que la TVA lui soit versée."

La TVA sur les factures d'acompte devra être immédiatement acquittée sur la base de cette disposition. La TVA n'est en revanche déductible qu'au moment où elle est exigible. Dans le cas de factures d'acompte, il s'agira donc du moment auquel le service sera parfait ou préalablement payé. La TVA ne pourra être déduite qu'après que le service aura été payé ou sera parfait. Même si, dans chaque maillon de la chaîne de production, un mois de TVA supplémentaire doit être préfinancé, on peut difficilement qualifier le projet de loi à l'examen de mesure de relance. En ces temps de crise financière et de raréfaction du crédit, tout préfinancement de la TVA porte en effet atteinte au *cash-flow* des entreprises.

een "uitnodiging tot betaling" te werken, zou minstens eerst dit punt moeten worden uitgeklaard vooraleer de voorliggende wetswijziging goed te keuren.

Ten tweede, in grote ERP-software (*Enterprise resource planning*) krijgt men een nieuwe stroom van facturen die geen facturen zijn niet geïmplementeerd. Die systemen kenmerken zich dat wanneer een factuur wordt opgenomen in het systeem, die factuur de hele ketting moet doorlopen. Het zal heel moeilijk zijn om een dubbele stroom van documenten te beheren waarbij slechts één aanleiding geeft tot een effectieve betaling. Dat is zowel het geval indien belastingplichtigen met een verbeterend stuk als met een "uitnodiging tot betaling" zou moeten werken. Bovendien zal afhankelijk van het feit dat in dezelfde maand van het uitreiken van de "uitnodiging tot betaling" ook het tijdstip dat de betaling plaatsvindt of de levering of dienst wordt verricht, de btw al dan niet moeten worden gerapporteerd in de btw-aangifte.

Ten derde: werken met voorschotfacturen waarop de btw ineens wordt vermeld, is evenmin een optie als we het wetsontwerp volgen. De huidige btw-regeling met betrekking tot de opeisbaarheid laat een betaling en aftrek van de btw toe in hetzelfde aangiftetijdvak bij respectievelijk de leverancier of dienstverrichter en zijn medecontractant. De btw die de leverancier of dienstverrichter factureert, is onmiddellijk eisbaar maar is ook onmiddellijk aftrekbaar voor de klant. Met de nieuwe regels in het wetsontwerp wordt dit op de helling gezet. Het lid verwees eerder al naar artikel 51, § 1, 3°, van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde. In de memorie van toelichting (DOC 53 2450/001, p. 14) wordt terecht de aandacht gevestigd op deze bepaling:

"Deze bepaling heeft hoofdzakelijk tot doel om aan de Schatkist het recht te verlenen om van iedereen de betaling van de btw op te eisen, gewoon op grond van het feit dat hij een btw-bedrag vermeldt op de factuur."

De btw op voorschotfacturen zal onmiddellijk moeten worden voldaan op basis van deze bepaling. Daarentegen is de btw slechts aftrekbaar op het tijdstip waarop de btw opeisbaar wordt. Dat zal dus in geval van voorschotfacturen het tijdvak zijn waarin de dienst is voltooid of hij voorafgaand werd betaald. Hij zal pas na betaling of voltooiing van de dienst mogen worden afgetrokken. Zelfs als in elke schakel van de productieketen één maand extra btw moet worden voorgefinancierd dan is dit wetsontwerp bezwaarlijk een relancemaatregel te noemen. In tijden van financiële crisis en krediet-schaarste is elke voorfinanciering van de btw immers een aantasting van de *cashflow* van de bedrijven.

Quatrièmement: l'assujetti qui recevra une facture non acquittée ou se rapportant à une livraison non encore effectuée ou un service non encore presté commettra une erreur s'il déduit la TVA facturée. Les comptables vont donc devoir redoubler de vigilance. Les nouvelles règles deviendront pour eux un cauchemar si leurs clients les tiennent pour responsables des amendes et des intérêts de retard réclamés par l'administration de la TVA.

Cinquièmement: pour les PME, les nouvelles règles d'exigibilité vont se traduire par une hausse sensible de la note de leur comptable. Celui-ci devra en effet non seulement assurer une mise à jour plus fréquente du journal financier, mais il devra le faire en outre lors de périodes déjà très chargées, ce qui nécessitera la mobilisation de personnel supplémentaire. Or, ce personnel est déjà difficile à trouver à l'heure actuelle. De plus, la dissociation entre la déclaration de la TVA et le traitement comptable compliquera considérablement la reconstitution des chiffres dans les déclarations de TVA et la comptabilité. Une seule et même facture peut en effet être couvrir plusieurs périodes tant en matière de TVA que de comptabilité. En outre, en cas de paiement échelonné, une même facture devra être traitée dans plusieurs déclarations à la TVA. Par conséquent, les comptables vont devoir consacrer beaucoup plus de temps aux déclarations de TVA. Or, ils ne travaillent pas gratuitement. Pour les PME, on ne peut donc pas non plus considérer ce projet de loi comme une mesure de relance.

On peut se demander pourquoi on n'instaure pas simplement, comme en France, la règle de base selon laquelle la TVA sur les services est exigible au moment où s'effectue le paiement. Selon l'article 269, 2, alinéa 1er, b, du Code général des impôts, la TVA est exigible au moment du paiement ou du débit. En France, la TVA est déductible à partir du moment où elle est exigible pour le contribuable. Ce lien permet de garantir que la déduction de la TVA par l'assujetti s'opère durant la même période que celle où le contribuable doit la payer. De plus, la déclaration de la TVA en matière de services peut se fonder pratiquement sans réserve sur le journal financier et le journal des ventes. Il faut uniquement veiller, dans le cas des services intracommunautaires, à reporter et à déduire la TVA en temps opportun, compte tenu de l'achèvement de la prestation. La législation française comporte par ailleurs une nuance importante, à l'article 269, 2, alinéa 2, du Code général des impôts, concernant le problème de la facturation d'acomptes:

“Toutefois, la taxe devient exigible lors de la délivrance de la facture, à condition qu'elle précède la date d'exigibilité prévue au premier alinéa et qu'il ne s'agisse pas d'une facture d'acompte.”

Ten vierde: De btw-plichtige die een factuur ontvangt maar die nog niet is betaald of die betrekking heeft op een levering of dienst die nog niet is verricht, gaat in de fout als hij de gefactureerde btw aftrekt. Het wordt dus extra opletten voor boekhouders. De nieuwe regels worden voor hen een nachtmerrie als zij door hun cliënt aansprakelijk zullen worden gesteld voor de aangerekende btw-boetes en nalatigheidsintresten.

Ten vijfde: voor kmo's komen de nieuwe regels van opeisbaarheid neer op een gevoelige verhoging van de factuur van hun boekhouder. Deze zal immers niet alleen een financieel dagboek frequenter moeten bijhouden. Hij zal dit ook moeten doen tijdens zeer drukke perioden waardoor dit extra inzet van personeel zal vergen. Personeel dat nu al moeilijk te vinden is. Bovendien zal de loskoppeling van de btw-rapportering van de boekhoudkundige verwerking ook de wedersamenstelling van de cijfers in de btw-aangiften en de boekhoudkundige cijfers aanzienlijk bemoeilijken. Eenzelfde factuur kan immers in verschillende perioden worden gerapporteerd in de btw en in de boekhouding. Bij gespreide betaling van facturen zal bovendien eenzelfde factuur in meerdere btw-aangiften verwerkt worden. Boekhouders gaan bijgevolg veel meer tijd moeten besteden aan de btw-rapportering. Zij werken niet gratis. Voor kmo's kunnen we dit wetsontwerp evenmin beschouwen als een relancemaatregel.

De vraag rijst waarom zoals in Frankrijk niet alleen het tijdstip van betaling waarop de btw opeisbaar wordt als hoofdregel wordt ingevoerd voor de diensten? Volgens artikel 269, 2, eerste lid, b, van de *Code général des Impôts* is de btw opeisbaar op het moment van betaling of debitering. In Frankrijk is de btw aftrekbaar vanaf wanneer hij opeisbaar wordt bij de belastingschuldige. Door deze samenhang is er zekerheid dat in hetzelfde tijdvak waarin de btw-schuldige de btw moet betalen, de btw-plichtige hem ook kan aftrekken. Bovendien kan voor diensten de btw-rapportering zich zo goed als volledig steunen op het financieel dagboek en het verkoopdagboek. Enkel bij intracommunautaire diensten moet men opletten om tijdig de btw te verleggen en af te trekken in functie van de voltooiing van de dienst. Even belangrijk is in de Franse wetgeving de volgende nuance in artikel 269, 2, tweede lid, van de *Code général des impôts* met betrekking tot het probleem van de voorschotfacturatie:

“Toutefois, la taxe devient exigible lors de la délivrance de la facture, à condition qu'elle précède la date d'exigibilité prévue au premier alinéa et qu'il ne s'agisse pas d'une facture d'acompte.”

L'intervenant aimerait également que le ministre indique pourquoi la transposition de la directive 2010/45/CE est utilisée pour modifier aussi radicalement les dispositions concernant le moment de l'exigibilité de la TVA. On peut difficilement considérer que les conséquences de cette mesure et les nombreuses questions, ainsi que l'insécurité juridique qu'elle entraînera constituent une mesure de relance. Au contraire, la transposition d'une directive qui doit encourager la facturation électronique risque d'entraîner un véritable alourdissement de la bureaucratie pour les entreprises.

Pourquoi supprime-t-on, dans le cadre de la transposition de la directive 2010/45/UE, la cause subsidiaire de l'exigibilité découlant de l'émission de la facture alors que celle-ci est maintenue aux Pays-Bas, cette modification ayant pour conséquence que le rapportage en matière de TVA ne peut s'appuyer que sur les journaux des achats et des ventes?

Pourquoi le gouvernement entend-il faire dépendre le moment de l'exigibilité autant du moment du paiement que du moment où la prestation de services est parfaite et non, comme en France, en règle générale, du moment du paiement du service et de la facturation? Dans ce cas, le rapportage en matière de TVA pourrait s'appuyer sur le journal financier et sur le journal des ventes. Les comptables auront beaucoup plus de difficultés pour déterminer si la prestation de services est parfaite. Les extraits de compte et les factures de vente sont des documents qu'ils obtiennent certainement de leurs clients.

Le gouvernement a-t-il conscience que la modification du moment de l'exigibilité de la TVA va occasionner des frais pour toutes les entreprises dès lors que ces dernières devront adapter leurs logiciels ERP en profondeur et que les comptables auront beaucoup plus de travail en matière de rapportage TVA? Le gouvernement est-il en outre conscient qu'en dissociant le moment auquel la TVA facturée doit être acquittée du moment où elle peut être déduite, le projet à l'examen va entraîner une hémorragie de liquidités pour les entreprises en pleine crise financière?

Comment faudra-t-il procéder, en pratique, avec la facturation d'acompte en ce qui concerne la TVA? La TVA doit-elle ou peut-elle être mentionnée sur une facture d'acompte? Ou bien faut-il utiliser une "invitation à payer" ou un document rectificatif? Quelle réponse est donnée aux conséquences sur le plan du droit commercial si on ne peut pas utiliser une facture d'acompte mentionnant la TVA? Le gouvernement ne craint-il pas que les grandes entreprises mettent leurs fournisseurs ou prestataires de services sous pression afin qu'ils n'émettent plus de factures d'acompte si les problèmes

De spreker had dan ook graag van de minister vernomen waarom de omzetting van de richtlijn 2010/45/EG wordt gebruikt om zo drastisch in te grijpen op het tijdstip waarom de btw opeisbaar wordt. De gevolgen hiervan en de vele vragen en rechtsonzekerheid die wordt gecreëerd als zij onbeantwoord blijven, kan men moeilijk als een relancemaatregel beschouwen. Integendeel, de omzetting van een richtlijn die het gebruik van een elektronische factuur moet aanmoedigen, dreigt uit te monden in een ware toename van de bureaucratie voor de ondernemingen.

Waarom wordt naar aanleiding van de omzetting van de richtlijn 2010/45/EU de subsidiaire oorzaak van opeisbaarheid door het uitreiken van de factuur geschrapt, terwijl die in Nederland behouden blijft, en waardoor de btw-rapportering uitsluitend kan steunen op het aan- en verkoopdagboek?

Waarom wil de regering het tijdstip van opeisbaar laten afhangen van zowel het tijdstip van betaling als van het tijdstip waarop de dienst wordt voltooid en niet, zoals in Frankrijk, in regel het tijdstip van betaling van de dienst en de facturatie? In dit laatste geval zou men de btw-rapportering kunnen steunen op het financieel dagboek en het verkoopdagboek. Een boekhouder zal veel meer moeite hebben om uit te maken of de dienst is voltooid. Rekeninguittreksels en verkoopfacturen zijn documenten die hij zeker krijgt van zijn cliënten.

Is de regering er zich van bewust dat door het tijdstip van opeisbaarheid van de btw te wijzigen alle bedrijven op kosten gejaagd worden, omdat zij hun ERP-software zwaar zullen moeten aanpassen en dat boekhouders veel meer werk gaan hebben met de btw-rapportering? Is de regering er zich ook van bewust dat door het tijdstip waarop de gefactureerde btw moet worden voldaan los te koppelen van het tijdstip waarop hij kan worden afgetrokken, bedrijven door dit wetsontwerp in volle financiële crisis een cashaderlating zullen ondergaan?

Hoe zal men voor de btw in praktijk moeten omgaan met de voorschotfacturatie? Moet of mag de btw op een voorschotfactuur worden vermeld? Of moet er gewerkt worden met "uitnodiging tot betaling" of via een verbeterd stuk? Wat is het antwoord op de handelsrechtelijke gevolgen indien niet mag gewerkt worden met een voorschotfactuur met vermelding van de btw? Vreest de regering niet dat grote bedrijven hun leveranciers of dienstverrichters onder druk zullen zetten geen voorschotten meer uit te reiken als de praktische problemen niet beantwoord worden en opgelost gera-

pratiques ne reçoivent pas de réponse ni de solution? Le projet de loi pourrait dès lors avoir une influence importante sur les relations contractuelles et, partant, semer l'incertitude dans l'économie.

Enfin, l'administration va-t-elle rembourser spontanément les amendes administratives et intérêts de retard non prescrits qu'elle a infligés aux assujettis qui ont repris trop tard des factures d'acompte dans leur déclaration TVA? Il ressort en effet de l'exposé des motifs que la Belgique s'est trompée pendant 40 ans.

M. Josy Arens (cdH) loue les objectifs du projet de loi visant à offrir aux entreprises une alternative au traitement papier de leurs factures. Cela représente en effet une économie pour les entreprises concernées et aura en même temps un impact positif important sur l'environnement.

L'intervenant demande en même temps au gouvernement de prêter attention aux conséquences négatives possibles de cette réforme, en ce qui concerne, d'une part, la lutte contre les formes possibles de fraude fiscale, et, d'autre part, la fracture numérique dans la société.

M. Georges Gilkinet (Ecolo-Groen), président, se rallie à la dernière observation de M. Arens.

M. Hendrik Bogaert, secrétaire d'État à la Fonction publique et à la Modernisation des Services publics, adjoint au ministre des Finances et du Développement durable, chargé de la Fonction publique, souligne en premier lieu les bénéfices que feront les entreprises et les clients particuliers grâce à cette législation. Au moyen du projet de loi à l'examen, les autorités encouragent aussi la poursuite de la modernisation et de l'informatisation. Cela s'inscrit dans le cadre de la politique générale du gouvernement, qui poursuit le même type d'objectifs dans ses propres services publics fédéraux.

En même temps, le gouvernement a accordé de l'attention aux entreprises ou aux clients particuliers dont l'équipement est insuffisant ou qui ne s'y connaissent pas assez en informatique pour abandonner le traitement papier des procédures en matière de TVA. La facturation électronique n'est pas obligatoire, il s'agit d'un libre choix accordé aux entreprises ou aux clients.

Le gouvernement est conscient des points sensibles éventuels, dans le cadre de la lutte contre la fraude fiscale, en ce qui concerne l'abandon de l'administration papier et le moment de la récupération de la TVA.

ken? Het wetsontwerp zou dus sterk kunnen ingrijpen in de contractuele relaties en dus onzekerheid in de economie strooien.

Ten slotte, gaat de administratie de niet verjaarde administratieve geldboeten en nalatigheidsintresten spontaan terugbetalen aan de btw-plichtigen die zij heeft opgelegd aan btw-plichtigen die te laat voorschotfacturen opgenomen hebben in hun btw-aangifte? Volgens de memorie van toelichting blijkt immers dat België zich gedurende 40 jaar heeft vergist.

De heer Josy Arens (cdH) looft de doelstellingen van het wetsontwerp om de ondernemingen een alternatief te bieden voor de papieren verwerking van hun facturen. Dit vormt immers een besparing voor de betrokken ondernemingen die tegelijk tot een bredere positieve impact zal leiden voor het leefmilieu.

De spreker vraagt de regering tegelijk oog te hebben voor de mogelijke negatieve gevolgen van deze hervorming, enerzijds met betrekking tot de strijd tegen de mogelijke vormen van belastingfraude en anderzijds met betrekking tot de digitale kloof in de bevolking.

De heer Georges Gilkinet (Ecolo-Groen), voorzitter, sluit zich aan bij de laatste opmerking van de heer Arens.

De heer Hendrik Bogaert, staatssecretaris voor Ambtenarenzaken en Modernisering van de Openbare Diensten, toegevoegd aan de minister van Financiën en Duurzame Ontwikkeling, belast met Ambtenarenzaken, wijst in de eerste plaats op de baten die ondernemingen en particuliere klanten met deze wetgeving zullen ondervinden. Met dit wetsontwerp wordt ook een verdere aanmoediging gegeven door de overheid in de richting van een verdere modernisering en informatisering. Dit kadert in het algemene regeringsbeleid, waarbij dergelijke doelstellingen ook in de eigen federale overheidsdiensten worden nagestreefd.

Tegelijk is er aandacht gegaan naar de ondernemingen of de particuliere klanten die onvoldoende uitgerust zijn of onvoldoende met de informaticatechniek vertrouwd zijn om de btw-procedures niet langer op papier af te handelen. De elektronische facturatie wordt niet als een verplichting opgelegd, het betreft een keuzevrijheid die de ondernemingen of de klanten wordt gegund.

De regering is zich bewust van de mogelijke gevoeligheden, in het kader van de strijd tegen de fiscale fraude, bij het loslaten van de papieren administratie en het tijdstip van de recuperatie van de btw.

La cause principale de l'exigibilité de la TVA, la fourniture d'un bien ou d'un service, n'est pas modifiée par le projet de loi à l'examen. Le paiement du prix reste une cause subsidiaire, la facturation disparaît, ce qui est conforme à la directive européenne. La Belgique était d'ailleurs le seul pays de l'Union européenne qui acceptait encore la facturation comme cause subsidiaire, comme l'indique l'arrêt de la Cour de justice de 2006. Il importe donc de mentionner la date de fourniture, la date de l'exigibilité, sur la facture.

La Belgique n'a pas opté, comme la France, pour un système de *cash accounting*. La directive 2010/45/UE laisse d'ailleurs le choix aux États membres en la matière (article 167*bis* de la directive TVA modifiée). Le *cash accounting* signifie que le droit à la déduction de l'assujetti soumis à cette réglementation sera différé jusqu'au moment où il aura payé la TVA à ses fournisseurs. En même temps, l'exigibilité de la TVA sur ses opérations à la sortie est différée jusqu'au moment du paiement par son client. En raison de la complexité d'une telle réglementation (qui est en outre contraire aux règles en matière de simplification administrative), il a été décidé de ne pas retenir cette option.

Il y a d'ailleurs encore d'autres articles de la directive TVA modifiée qui n'ont pas été transposés en droit belge: les articles 221, 225, 235, 238 et 247.

L'article 65 de la directive TVA dispose qu'en cas de versements d'acomptes avant que la livraison de biens ou la prestation de services ne soit effectuée, la taxe devient exigible au moment de l'encaissement des acomptes. L'article 17, § 1er, proposé du Code transpose l'article 65 de la directive TVA et dispose que lorsque le prix est encaissé, en tout ou en partie, avant le moment où la livraison est effectuée, la taxe devient exigible au moment de l'encaissement, à concurrence du montant encaissé. L'article 65 de la directive TVA et l'article 17, § 1er, du Code sont donc des dispositions dérogatoires qui prévoient qu'avant que la livraison soit effectuée, la taxe peut devenir exigible avant le fait générateur, lorsque le prix ou une partie de celui-ci (acompte) est encaissé.

Il en résulte que l'émission de la facture avant le fait générateur de la taxe ne peut en soi pas être une cause d'exigibilité de la TVA, étant donné qu'aucune disposition de la directive TVA ne prévoit cette possibilité. C'est pour cette raison que la disposition contenue dans l'ancien article 17, § 1er, alinéa 2, du Code a été supprimée. Cette approche, à savoir que l'émission de la facture avant le fait générateur n'est en soi pas une cause d'exigibilité de la taxe, est confirmée par

De hoofdoorzaak van de opeisbaarheid van de btw, de levering van een goed of een dienst, wordt met dit wetsontwerp niet gewijzigd. De betaling van de prijs blijft als subsidiaire oorzaak, de facturatie verdwijnt. Dat is conform de Europese richtlijn. België was trouwens nog het enige land van de Europese Unie dat nog de facturatie als subsidiaire oorzaak aanvaardde, zoals aangegeven in het arrest van het Hof van Justitie van 2006. Het is dus belangrijk om de datum van levering, de datum van de opeisbaarheid, op de factuur te vermelden.

België heeft niet geopteerd voor een systeem van *cash accounting*, zoals in Frankrijk is gebeurd. De richtlijn 2010/45/EU laat de lidstaten trouwens de keuze dit al dan niet te doen (artikel 167*bis* van de gewijzigde btw-richtlijn). *Cash accounting* betekent dat het recht op aftrek van de belastingplichtige onderworpen aan deze regeling zal worden uitgesteld tot hij de btw aan zijn leveranciers heeft betaald. Tegelijkertijd wordt de opeisbaarheid van de btw op zijn uitgaande handelingen uitgesteld tot aan de betaling door zijn klant. Omwille van de complexiteit van dergelijke regeling (bovendien in strijd met de regels inzake administratieve vereenvoudiging) werd er niet voor gekozen om deze optie uit te oefenen.

Er zijn trouwens nog andere artikelen uit de gewijzigde btw-richtlijn die niet worden omgezet in Belgisch recht: artikelen 221, 225, 235, 238 en 247.

Artikel 65 van de btw-richtlijn bepaalt dat indien vooruitbetalingen worden gedaan alvorens de goederen zijn geleverd of de diensten zijn verricht, de belasting opeisbaar wordt op het tijdstip van ontvangst van de vooruitbetalingen, ten belope van het ontvangen bedrag. Ontworpen artikel 17, § 1, van het Wetboek zet artikel 65 van de btw-richtlijn om en bepaalt dat als de prijs of een deel ervan wordt ontvangen vóór het tijdstip waarop de levering wordt verricht, de belasting opeisbaar wordt op het tijdstip van de ontvangst ten belope van het ontvangen bedrag. Artikel 65 van de btw-richtlijn en artikel 17, § 1, van het Wetboek, zijn dus afwijkende bepalingen die voorzien dat, vooraleer de levering wordt verricht, de belasting opeisbaar kan worden vóór het belastbare feit wanneer de prijs of een deel ervan (voorschot) wordt ontvangen.

Dit heeft tot gevolg dat de uitreiking van de factuur vóór het belastbare feit van de belasting op zich geen oorzaak van opeisbaarheid kan zijn van de btw aangezien geen enkele bepaling van de btw-richtlijn in deze mogelijkheid voorziet. De bepaling vervat in het oude artikel 17, § 1, tweede lid, van het Wetboek werd om deze reden geschrapt. Deze benadering, namelijk dat de uitreiking van de factuur vóór het belastbare feit op zich geen oorzaak is van opeisbaarheid van de

l'arrêt, déjà mentionné, du 21 février 2006 de la Cour de justice. Cet arrêt précise par ailleurs que pour que la taxe devienne exigible dans une telle situation, tous les éléments pertinents du fait générateur, c'est-à-dire de la future livraison de biens, doivent déjà être connus et qu'au moment du versement de l'acompte, les biens doivent être désignés avec précision.

Puisque l'émission d'une facture avant le fait générateur ne suffit plus en soi pour que la TVA soit exigible, l'assujetti qui serait en possession d'une facture mentionnant un montant de TVA ne peut pas exercer son droit à déduction. Effectivement, seule la TVA légalement due est déductible (voir l'arrêt du 13 décembre 1989 de la Cour de justice — affaire C-342/87 — *Genius Holding*). L'assujetti ne pourra d'ailleurs exercer son droit à déduction que dès qu'il sera en possession d'une facture qui a été délivrée conformément aux dispositions du Code.

Une autre disposition du Code garde néanmoins toute son importance. L'article 51, § 1er, 3°, du Code prévoit que *“la taxe est due par toute personne qui, dans une facture ou un document en tenant lieu, mentionne la taxe sur la valeur ajoutée, encore qu'elle n'ait fourni aucun bien ni aucun service. Elle est redevable de la taxe au moment où elle émet la facture ou établit le document.”* Cette disposition assure la transposition conjointe des articles 203 et 273 de la directive TVA.

Loin de contenir une cause d'exigibilité spécifique de la taxe, l'article 51, § 1er, 3°, du Code a principalement pour objet d'assurer au Trésor le droit de réclamer à toute personne, par le seul fait qu'elle a mentionné une TVA sur une facture ou un document en tenant lieu, que la TVA lui soit versée.

Cette mesure est essentiellement une mesure de lutte contre la fraude, qui s'inscrit également dans le champ d'application de l'article 273 de la directive TVA, qui permet justement aux États membres de prévoir, sous certaines conditions, certaines obligations spécifiques pour assurer l'exacte perception de la TVA et pour éviter la fraude. La redevabilité de la taxe sur base de l'article 51, § 1er, 3°, du Code exclut en outre, en l'absence de cause d'exigibilité de la taxe, la déduction de la taxe

belasting, wordt bevestigd door het al vermelde arrest van 21 februari 2006 van het Hof van Justitie. Dit arrest verduidelijkt verder dat voor het opeisbaar worden van de belasting in een dergelijke situatie, alle relevante elementen van het belastbare feit, dit wil zeggen van de toekomstige levering van goederen, reeds bekend moeten zijn, en dat de goederen op het tijdstip van de vooruitbetaling reeds nauwkeurig omschreven moeten zijn.

Vermits de uitreiking van een factuur vóór het belastbare feit op zich niet meer volstaat voor de opeisbaarheid van de btw, kan de belastingplichtige die in het bezit zou zijn van een factuur met vermelding van een btw-bedrag, zijn recht op aftrek niet uitoefenen. Alleen de wettelijk verschuldigde btw is inderdaad aftrekbaar (zie het arrest van 13 december 1989 van het Hof van Justitie — zaak C-342/87 — *Genius Holding*). De belastingplichtige zal overigens zijn recht op aftrek slechts kunnen uitoefenen van zodra hij in het bezit is van een factuur die werd uitgereikt overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek.

Een andere bepaling van het Wetboek mag hierbij evenwel niet uit het oog worden verloren. Artikel 51, § 1, 3°, van het Wetboek bepaalt dat *“de belasting verschuldigd is door eenieder die op een factuur of op een als zodanig geldend stuk de belasting over de toegevoegde waarde vermeldt, zelfs indien hij geen goed heeft geleverd noch een dienst heeft verstrekt. Hij wordt schuldenaar van de belasting op het tijdstip van het uitreiken van de factuur of het stuk.”* Deze bepaling is de gezamenlijke omzetting van de artikelen 203 en 273 van de btw-richtlijn.

Artikel 51, § 1, 3°, van het Wetboek, dat geenszins een specifieke oorzaak van opeisbaarheid van de belasting vormt, heeft hoofdzakelijk tot doel om de Schatkist het recht te verlenen om van iedereen, alleen al omwille van het feit dat hij een btw-bedrag vermeldt op een factuur of een als zodanig geldend stuk, de btw op te eisen die aan hem werd betaald.

Deze bepaling is voornamelijk een maatregel in de strijd tegen de fraude, binnen het toepassingsveld van artikel 273 van de btw-richtlijn, op grond waarvan de lidstaten onder bepaalde voorwaarden specifieke verplichtingen kunnen voorschrijven die zij noodzakelijk achten om de juiste inning van de btw te waarborgen en fraude te voorkomen. De verschuldigdheid van de belasting op grond van artikel 51, § 1, 3°, van het Wetboek, geeft de belastingplichtige echter nog niet het

par l'assujetti par le seul fait d'être en possession d'une facture qui mentionne de la TVA.

Mme Veerle Wouters (N-VA) se demande si la nouvelle législation permet encore une facture d'acompte avec mention de la TVA. La TVA doit-elle être mentionnée ou non? Utilise-t-on une invitation à payer?

Le secrétaire d'État répond qu'une facture d'acompte est toujours possible, mais que la TVA n'est plus due. La TVA peut toutefois toujours être mentionnée sur une facture d'acompte. Le SPF Finances prévoira d'ailleurs une situation transitoire pour faciliter le passage de l'ancienne réglementation à la nouvelle.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES

Articles 1er et 2

Ces articles ne donnent lieu à aucune observation.

Art. 3

Madame Veerle Wouters (N-VA) cite la définition de la "facture" donnée dans le projet de loi: En matière de TVA, on entend par "facture": "*tout document ou message sur papier ou sous format électronique qui remplit les conditions fixées par le Code et les arrêtés pris pour son exécution.*"

Si le Code de la taxe sur la valeur ajoutée n'entend par "facture" que "*tout document qui remplit les conditions fixées par le Code et les arrêtés pris pour son exécution*", ledit Code ne reconnaît la qualité de facture, en fait et en droit, qu'aux factures régulières. En toute logique, toute facture qui ne remplit pas les conditions fixées par le Code et les arrêtés pris pour son exécution n'est dès lors pas considérée comme une facture. Le ministre confirme-t-il que la nouvelle définition inscrite à l'article 1er, § 13, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée ne porte que sur les factures régulières?

Ceci se concilie-t-il avec l'article 218 de la directive relative au système de taxe sur la valeur ajoutée, lequel s'énonce comme suit: "*Pour les besoins de la présente directive, les États membres acceptent comme factures tous les documents ou messages sur papier ou sous*

recht om de belasting in aftrek te brengen alleen omwille van het feit dat hij in het bezit is van een factuur waarop een btw-bedrag wordt vermeld aangezien er zich nog geen oorzaak van opeisbaarheid van de belasting heeft voorgedaan.

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) vraagt zich af of een voorschotfactuur met vermelde btw onder de nieuwe wetgeving nog mogelijk is. Moet de btw al dan niet vermeld worden? Wordt er gewerkt met een uitnodiging tot betaling?

De staatssecretaris antwoordt dat een voorschotfactuur nog steeds mogelijk is, maar dat de btw niet langer verschuldigd is. De btw mag wel nog steeds op een voorschotfactuur vermeld worden. De FOD Financiën zal trouwens voorzien in een overgangssituatie van de oude naar de nieuwe regelgeving.

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikelen 1 en 2

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Art. 3

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) citeert de definitie voor het begrip "factuur" uit het wetsontwerp. Onder factuur dient voor btw-doeleinden te worden verstaan: "*elk document of bericht op papier of in elektronisch formaat dat voldoet aan de voorwaarden vastgesteld in het Wetboek en zijn uitvoeringsbesluiten.*"

Als voor het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde enkel als een factuur wordt beschouwd: "*elk document dat voldoet aan de voorwaarden vastgesteld in het Wetboek en zijn uitvoeringsbesluiten*", erkent het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde in feite en in rechte enkel een regelmatige factuur als een factuur. Logischerwijze wordt dan een factuur die niet voldoet aan de voorwaarden vastgesteld in het Wetboek en zijn uitvoeringsbesluiten niet als een factuur beschouwd. Bevestigt de minister dat de nieuwe definitie opgenomen in artikel 1, § 13, van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde enkel slaat op een regelmatige factuur?

Strookt dit met artikel 218 van de btw-richtlijn? Deze bepaling stipuleert dat: "*voor de toepassing van deze richtlijn [...] de lidstaten als factuur [aanvaarden] ieder document of bericht op papier of in elektronisch formaat dat aan de in dit hoofdstuk vastgestelde voorwaarden*

format électronique qui remplissent les conditions déterminées par le présent chapitre.” L'article 218 de la directive sur la TVA s'adresse clairement aux États membres et non aux contribuables. Il impose aux États membres d'accepter toute facture qui remplit les conditions prévues au chapitre 3 de ladite directive. En particulier, les États membres ne peuvent plus prévoir de conditions de forme supplémentaires.

L'article 226 de la directive TVA prescrit en effet que conformément aux articles 220 et 221, seules les mentions reprises à l'article 226 doivent obligatoirement figurer, pour ce qui concerne la TVA, sur les factures délivrées.

Le maintien de la définition du mot “facture” dans le Code de la taxe sur la valeur ajoutée a en outre des conséquences très importantes pour l'application de la TVA.

Selon l'article 17, § 2, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée, dans le cas des livraisons intracommunautaires, la taxe est exigible à la délivrance de la facture, et elle est exigible le 15e jour du mois qui suit celui au cours duquel a eu lieu le fait générateur dans le cas où aucune facture n'a été délivrée pour cette date. Si la facture ne contient pas toutes les mentions légales obligatoires, elle n'est pas établie conformément au Code de la taxe sur la valeur ajoutée et à ses arrêtés d'exécution, et il n'y a par conséquent pas de facture au regard de la nouvelle définition contenue dans le Code.

Imaginons qu'un fournisseur belge expédie des biens à un assujetti à la TVA dans un autre État membre de l'Union européenne et qu'il délivre une facture au cours du même mois. Supposons que la facture ne soit pas conforme parce que, par exemple, il manque la date où a eu lieu la livraison des biens en question. Actuellement, cette date est uniquement nécessaire si elle diffère de la date de délivrance de la facture. L'expérience a toutefois montré que de très nombreux assujettis ne font pas figurer sur leurs factures à la fois la date de facturation et la date du fait générateur, en particulier lorsqu'il s'agit de la même date. Si cette facture, selon la définition, n'en est pas une, la livraison intracommunautaire aura lieu le 15e jour du mois suivant la date d'expédition, avec toutes les conséquences que cela comporte au niveau des obligations de déclaration. Cela vaut également pour les acquisitions intracommunautaires.

Cela signifie-t-il également que les personnes morales assujetties et non assujetties qui sont elles-mêmes redevables de la taxe pour l'opération dont elles ont

voldoet.” Artikel 218 van de btw-richtlijn richt zich duidelijk tot de lidstaten en niet tot de belastingplichtigen. Het legt een verplichting op aan de lidstaten om een factuur die voldoet aan de voorwaarden in hoofdstuk 3 van de btw-richtlijn te aanvaarden. In het bijzonder mogen de lidstaten geen inhoudelijke vormvoorwaarden meer bijkomend opleggen.

Artikel 226 van de btw-richtlijn schrijft immers voor dat overeenkomstig de artikelen 220 en 221, er voor btw-doeleinden op de uitgereikte facturen alleen de in artikel 226 opgenomen vermeldingen verplicht zijn.

Het behoud van de definitie van “factuur” in het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde heeft bovendien verstrekkende gevolgen voor de toepassing van de btw.

Volgens artikel 17, § 2, van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde wordt, voor de intracommunautaire leveringen van goederen de belasting opeisbaar op het tijdstip waarop de factuur wordt uitgereikt. De belasting wordt opeisbaar op de 15^e dag van de maand volgend op die waarin het belastbare feit heeft plaatsgevonden, indien geen factuur werd uitgereikt voor deze datum. Indien de factuur niet alle wettelijke inhoudelijke vermeldingen bevat, is zij niet conform het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde en zijn uitvoeringsbesluiten opgemaakt, en is er bijgevolg door de nieuwe definitie in het Wetboek geen factuur.

Stel dat een Belgische leverancier goederen verzendt naar een btw-plichtige in een andere lidstaat van de Europese Unie. Hij reikt diezelfde maand nog een factuur uit. De factuur is niet conform omdat bijvoorbeeld de datum waarop de goederenlevering heeft plaatsgevonden ontbreekt. Momenteel is die datum enkel nodig indien deze verschilt van de datum van uitreiking van de factuur. Vroegere praktijk toonde echter aan dat heel veel belastingplichtigen niet zowel de factuurdatum als de datum van het belastbaar feit vermelden op hun facturen. In het bijzonder niet wanneer het dezelfde datum betreft. Als de factuur volgens de definitie geen factuur is, zal de intracommunautaire levering de 15^e van de maand volgend op de datum van verzending plaatsvinden, met alle gevolgen voor de rapporteringverplichtingen van dien. Voor de rapportering van de intracommunautaire verwerving geldt hetzelfde.

Betekent dit ook dat de btw-plichtige en niet-btw-plichtige rechtspersonen die zelf via de verlegging van heffing schuldenaar zijn van de btw over de handeling

été le preneur (en application du report de perception) devront établir un document relatif à cette opération au plus tard le 15e du mois qui suit celui où la taxe est exigible, alors qu'ils disposent en réalité d'une facture?

Ce n'est d'ailleurs qu'en cas de détention d'une facture émise conformément aux dispositions du Code que l'assujetti pourra exercer son droit à déduction. L'exposé des motifs (DOC 53 2450/001, p. 13) le confirme une fois encore.

Une facture irrégulière, qui légalement n'est donc pas une facture, a-t-elle pour conséquence que l'assujetti est censé ne pas avoir délivré de facture? Mme Wouters précise également qu'une facture irrégulière n'est pas une fausse facture. Les amendes administratives infligées en cas de non-délivrance d'une facture sont différentes et plus lourdes que dans le cas d'une facture irrégulière, qui ne porte pas préjudice aux intérêts du Trésor.

Compte tenu des lourdes conséquences et du fait que l'article 218 de la directive TVA vise les États, il semble à l'intervenante qu'il serait préférable de ne pas retenir la définition de "facture" à l'article 1er, § 13, 1°, proposé, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée.

Mme Wouters présente ensuite un amendement n° 1 (DOC 53 2450/002) tendant à abroger l'article 1er, § 13, 1°, proposé, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée.

Le secrétaire d'État ne partage pas le point de vue de Mme Wouters. Il faut disposer d'une définition claire de la "facture". Elle existe déjà depuis l'arrêté royal n° 1 du 29 décembre 1992 relatif aux mesures tendant à assurer le paiement de la taxe sur la valeur ajoutée. Le projet ne contient pas d'autres dispositions relatives à la facture qui iraient au-delà de ce que prescrit la directive. Une facture qui ne répond pas aux normes est automatiquement une facture irrégulière, qui ne pourra donner lieu à la déduction de la taxe.

Art. 4

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

Art. 5

Mme Veerle Wouters (N-VA) demande que l'on insère, dans l'article 10, § 1er, alinéa 1er, proposé, du

die ze hebben afgenomen, een stuk voor die handeling zullen moeten opmaken uiterlijk de 15e van de maand na die waarin de btw opeisbaar wordt terwijl ze feitelijk over een factuur beschikken?

De belastingplichtige zal overigens zijn recht op aftrek slechts kunnen uitoefenen van zodra hij in het bezit is van een factuur die werd uitgereikt overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek. De memorie van toelichting (DOC 53 2450/001, p. 13) bevestigt dit nogmaals.

Als een factuur onregelmatig is, en dus wettelijk geen factuur is, heeft dit tot gevolg dat de belastingplichtige geacht wordt geen factuur te hebben uitgereikt? Mevrouw Wouters verduidelijkt daarbij nog dat een onregelmatige factuur nog geen valse factuur is. De administratieve geldboeten voor het niet uitreiken van een factuur zijn verschillend en zwaarder in vergelijking met een onregelmatige factuur waarbij geen afbreuk wordt gedaan aan de belangen van de schatkist.

Gelet op de verstrekende gevolgen en het feit dat artikel 218 van de btw-richtlijn zich richt tot de lidstaten, komt het de spreker voor dat de definitie van "factuur" in het ontworpen artikel 1, § 13, 1°, van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde beter niet weerhouden wordt.

Mevrouw Wouters dient daarop het amendement nr. 1 (DOC 53 2450/002) in, dat ertoe strekt het ontworpen artikel 1, § 13, 1°, van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde op te heffen.

De staatssecretaris gaat niet akkoord met de zienswijze van mevrouw Wouters. Er moet een duidelijke definitie voorhanden zijn voor een "factuur". Deze is er al sinds het koninklijk besluit nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde. Er zijn in het wetsontwerp geen bijkomende bepalingen gemaakt met betrekking tot de definitie van een factuur, die verder zou gaan dan hetgeen de richtlijn voorschrijft. Een factuur die niet voldoet aan de normen is automatisch een onregelmatige factuur en zal geen aanleiding kunnen geven tot een aftrek van de belasting.

Art. 4

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Art. 5

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) vraagt in het ontworpen artikel 10, § 1, eerste lid, van het Wetboek van

Code de la taxe sur la valeur ajoutée, le mot “corporel” devant le mot “bien” (voir tableau de concordance, DOC 53 2450/001 p. 99). L'article 9 du (même) Code dispose en effet que “*par biens, il faut entendre, pour l'application du présent Code, les biens corporels.*” Il ne fait donc aucun doute que lorsque le Code fait état d'un bien ou de biens, il s'agit de biens corporels.

En outre, il est inséré, dans l'article 10, § 2, du Code, un c). Est également considéré comme livraison de bien: “*la transmission d'un bien effectuée en vertu d'un contrat de commission à l'achat ou à la vente.*” Cet ajout n'est pas expliqué dans l'exposé des motifs. Qu'implique la commission à l'achat ou à la vente et quelle est la plus-value de cet ajout par rapport aux articles 13 et 20 du Code de la taxe sur la valeur ajoutée? Dans quelle mesure le texte de loi actuel ne recouvre-t-il pas cet ajout?

Le secrétaire d'État souligne l'importance d'une définition claire lorsqu'il s'agit de ‘biens corporels’. Selon le secrétaire d'État, la rédaction de l'article 10, § 1er, alinéa 1er, proposé, du Code n'est pas superflue, mais accroît, au contraire, la sécurité juridique pour les assujettis à la TVA.

Art. 6 à 9

Ces articles ne donnent lieu à aucune observation.

Art. 10

Mme Veerle Wouters (N-VA) renvoie à l'article 34, alinéa 2, de la directive TVA, en vertu duquel les États membres de l'Union européenne peuvent limiter à 35 000 euros le montant maximum pour les ventes à distance, dans le cas où ils craignent que le seuil de 100 000 euros ne conduise à de sérieuses distorsions de concurrence. La Belgique a fait usage de cette possibilité dans le passé.

La réécriture de l'article 15 du Code de la taxe sur la valeur ajoutée confirme la limitation du seuil pour les ventes à distance. A-t-on réalisé, à cette occasion, une étude sur les distorsions de concurrence et, le cas échéant, quels en sont les résultats?

Le secrétaire d'État souligne que cela n'implique pas l'insertion d'une nouvelle disposition dans la législation.

de la taxe sur la valeur ajoutée, le mot “corporel” devant le mot “bien” (voir tableau de concordance, DOC 53 2450/001 p. 99)? L'article 9 van het Wetboek luidt immers dat “*voor de toepassing van dit Wetboek [...] onder goederen [wordt] verstaan de lichamelijke goederen.*” Er kan dus geen twijfel zijn dat wanneer in het Wetboek over een “goed” of over “goederen” gesproken wordt, het over lichamelijke goederen gaat.

Tevens wordt in artikel 10, § 2, van het Wetboek een punt c ingevoegd. Wordt eveneens beschouwd als een levering van een goed: “*de overdracht van een goed ingevolge een overeenkomst tot koop of verkoop in commissie.*” Deze aanvulling wordt in de memorie van toelichting niet verklaard. Wat houdt de koop of verkoop in commissie in en wat is de meerwaarde van deze toevoeging in vergelijking met artikel 13 en 20 van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde? In hoeverre dekt de huidige wettekst deze toevoeging niet?

De staatssecretaris wijst op het belang van een duidelijke definitie, in dit geval waar het gaat over “*lichamelijke goederen*”. De redactie in ontworpen artikel 10, § 1, eerste lid, van het Wetboek lijkt de staatssecretaris niet overbodig, maar verhoogt integendeel de rechtszekerheid voor de btw-plichtigen.

Art. 6 tot 9

Over deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Art. 10

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) refereert aan artikel 34, lid 2, van de btw-richtlijn, waarin lidstaten van de Europese Unie het maximumbedrag voor de verkopen op afstand mogen beperken tot 35 000 euro, wanneer deze lidstaat vreest dat het maximum van 100 000 euro tot ernstige verstoring van de mededinging zou leiden. België heeft in het verleden gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

De herschrijving van artikel 15 van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde bevestigt de beperking van de drempel voor de verkopen op afstand. Is er naar aanleiding hiervan een onderzoek gebeurd naar het verstorend karakter van de mededinging en wat zijn desgevallend de resultaten hiervan?

De staatssecretaris wijst er op dat dit geen nieuwe bepalingen in de wetgeving invoert. Zoals vroeger wordt

Comme avant, le taux de TVA belge est dû sur tous les montants au-delà de 35 000 euros. À cet égard, la Belgique a opté pour un montant de 35 000 euros, plutôt que 100 000 euros, car cela représente des recettes supplémentaires.

Art. 11

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

Art. 12

Mme Veerle Wouters (N-VA) souligne la rédaction défectueuse du texte néerlandais de l'article 16, § 2, proposé du Code: "*In afwijking van § 1, eerste lid, worden leveringen van goederen die aanleiding geven tot opeenvolgende afrekeningen of betalingen en met uitsluiting van de leveringen voorzien in artikel 10, § 2, b), ...*" Dans le texte français, les mots "à l'exclusion des livraisons visées à l'article 10, § 2, b)" ne sont, par contre, pas précédés du mot "et": "*Par dérogation au paragraphe 1er, alinéa 1er, les livraisons de biens, à l'exclusion des livraisons visées à l'article 10, § 2, b),...*"

Tant la directive TVA que l'exposé des motifs (DOC 53 2450/001, p. 11) prévoient une formulation plus souple. L'article 64, alinéa 1er, de la directive, dispose que "*lorsqu'elles donnent lieu à des décomptes ou à des paiements successifs, les livraisons de biens, autres que celles ayant pour objet la location d'un bien pendant une certaine période ou la vente à tempérament d'un bien visées à l'article 14, paragraphe 2, point b), ...*". L'exposé des motifs est rédigé comme suit: "*Lorsqu'il s'agit de livraisons de biens qui donnent lieu à des décomptes ou à des paiements successifs, à l'exclusion de la location d'un bien pendant une certaine période ou de la vente à tempérament d'un bien, ...*"

Mme Veerle Wouters (N-VA) présente un amendement n° 2 (DOC 53 2450/002) qui tend à remplacer, dans le texte néerlandais de l'article 16, § 2, alinéa 1er, proposé, le mot "en" par ",".

Le secrétaire d'État et la commission souscrivent à l'unanimité à la correction technique proposée par *Mme Wouters*.

Mme Veerle Wouters (N-VA) retire par conséquent son amendement n° 2.

voor alle bedragen boven 35 000 euro het Belgische btw-tarief verschuldigd. België is daarbij geopteerd voor 35 000 euro, eerder dan 100 000 euro, omdat dit een meeropbrengst betekent.

Art. 11

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Art. 12

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) wijst op de gebrekkige redactie van de Nederlandse tekst van ontworpen artikel 16, § 2, van het Wetboek: "*In afwijking van § 1, eerste lid, worden leveringen van goederen die aanleiding geven tot opeenvolgende afrekeningen of betalingen en met uitsluiting van de leveringen voorzien in artikel 10, § 2, b), ...*" In de Franstalige tekst wordt de uitsluiting van de leveringen voorzien in artikel 10, § 2, b) echter niet voorafgegaan door "en": "*Par dérogation au paragraphe 1er, alinéa 1er, les livraisons de biens, à l'exclusion des livraisons visées à l'article 10, § 2, b),...*"

Zowel in de btw-richtlijn als de memorie van toelichting (DOC 53 2450/001, p. 11) is de verwoording soepeler. Artikel 64, lid 1, van de btw-richtlijn stelt: "*Wanneer zij aanleiding geven tot opeenvolgende afrekeningen of betalingen worden goederenleveringen, met uitzondering van de leveringen van goederen die gedurende een bepaalde periode in huur worden gegeven of op afbetaling worden verkocht als bedoeld in artikel 14, lid 2, punt b), ...*". In de memorie van toelichting staat te lezen: "*In geval van leveringen van goederen die aanleiding geven tot opeenvolgende afrekeningen of betalingen, met uitsluiting van de verhuur van een goed gedurende een zekere periode of de koop en verkoop op afbetaling, ...*"

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) dient het amendement nr. 2 (DOC 53 2450/002) in, dat ertoe strekt in de Nederlandse tekst van ontworpen artikel 16, § 2, eerste lid, "en" te vervangen door ",".

De staatssecretaris en de commissie gaan eenparig akkoord met de technische verbetering, zoals voorgesteld door *mevrouw Wouters*.

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) trekt bijgevolg het amendement nr. 2 weer in.

Art. 13

Mme Veerle Wouters (N-VA) précise que l'article 13 supprime la cause subsidiaire d'exigibilité sur la base d'une facture, sauf pour les livraisons intracommunautaires. Ainsi qu'il a été longuement souligné lors de la discussion générale, on ne voit pas clairement comment les assujettis à la TVA devront dorénavant procéder pour les factures d'acompte. Pour simplifier le rapportage en matière de TVA, l'intervenante propose, pour les livraisons d'électricité, de gaz, de chaleur et de froid donnant lieu à des décomptes ou à des paiements successifs, de fixer comme moment d'exigibilité le paiement du prix pour autant que celui-ci ne soit pas précédé d'une facture.

Mme Veerle Wouters (N-VA) présente un amendement n° 4 (DOC 53 2450/002) qui résout le problème de la facturation d'acomptes pour les livraisons d'électricité, de gaz, de chaleur et de froid, qui sont en fait fortement comparables aux prestations de services, en particulier les services de télécommunications. Comme pour les services, le moment de la livraison de ces biens est plus difficile à fixer, à moins que l'on n'enregistre en permanence les données des compteurs de distribution. C'est pourquoi il a été décidé de prévoir un système d'encaissement dans la mesure où les livraisons donnent lieu à des décomptes ou à des paiements successifs. Si une facture, à l'exception d'une facture d'acompte, est délivrée préalablement au paiement, la TVA sera cependant exigible. Cet amendement s'inspire de la législation française. Cette option semble en tout cas meilleure en termes de sécurité juridique, de simplicité administrative et de préfinancement de la TVA, que celle qui est retenue par le gouvernement. Pour les livraisons autres que celles d'électricité, de gaz, de chaleur et de froid, l'intervenante propose de demander aux entreprises si le choix que fait le gouvernement dans le projet de loi à l'examen est également susceptible d'être amélioré pour d'autres secteurs.

Enfin, l'intervenante formule encore une observation en ce qui concerne la livraison de biens meubles à des particuliers (article 17, 3, proposé du Code de la TVA). Selon l'exposé des motifs (DOC 53 2450/001, p. 14), l'article 17, § 3, du Code de la TVA reprend ainsi la teneur de la disposition qui faisait l'objet de l'article 17 de l'arrêté royal n° 1 du 29 décembre 1992 relatif aux mesures tendant à assurer le paiement de la TVA, pris en exécution de l'article 17, § 3, actuel, du Code de la TVA. C'est le cas dans le texte français. Dans le texte néerlandais, le mot 'habituellement' n'est plus traduit par 'gewoonlijk' mais par 'geregeld' (régulièrement). Le terme 'geregeld' désigne plutôt une action périodique, alors que 'gewoonlijk' fait référence à la façon dont on procède habituellement. C'est la raison pour laquelle

Art. 13

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) stelt dat artikel 13 de subsidiaire oorzaak van opeisbaarheid op basis van een factuur schrapt, met uitzondering voor intracommunautaire leveringen. Zoals uitvoerig bij de algemene bespreking aangehaald, is het onduidelijk hoe btw-plichtigen voortaan zullen moeten omgaan met voorschotfacturen. Om de btw-rapportering te vereenvoudigen, stelt de spreker voor om voor de leveringen van elektriciteit, gas, warmte en koude die aanleiding geven tot opeenvolgende afrekeningen of betalingen, als tijdstip van opeisbaarheid de betaling van de prijs te nemen in zoverre die niet wordt voorafgegaan door een factuur.

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) dient het amendement nr. 4 (DOC 53 2450/002) in. Dit amendement lost het probleem op van de voorschotfacturatie voor leveringen van elektriciteit, gas, warmte en koude die in feite sterk vergelijkbaar zijn met diensten, in het bijzonder telecomdiensten. Het tijdstip van de levering van deze goederen is zoals voor diensten moeilijker vast te stellen tenzij men de gegevens van de distributiemeters permanent registreert. Om die reden wordt er voor gekozen om te voorzien in een incassostelsel in zoverre de leveringen aanleiding geven tot opeenvolgende afrekeningen of betalingen. Het uitrekenen van een factuur, met uitzondering van een voorschotfactuur, voorafgaand aan de betaling zal niettemin de btw opeisbaar stellen. Dit amendement is geïnspireerd op de Franse wetgeving. Deze keuze lijkt in ieder geval een betere optie naar rechtszekerheid, administratieve eenvoud en naar de voorfinanciering van de btw toe, dan die de regering neemt. Voor de andere leveringen dan elektriciteit, gas, warmte en koude, stelt de spreker voor om aan het bedrijfsleven voor te leggen of de keuze die de regering in dit wetsontwerp maakt, ook voor andere sectoren kan verbeterd worden.

Tot slot maakt de spreker nog een bemerking met betrekking tot de levering van roerende goederen aan particulieren (ontworpen artikel 17, 3 van het btw-Wetboek). Volgens de Memorie van Toelichting (DOC 53 2450/001, p. 14) herneemt artikel 17, § 3, van het btw-Wetboek aldus de bewoordingen van artikel 17 van het koninklijk besluit nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de btw, ter uitvoering van het huidige artikel 17, § 3, van het btw-Wetboek. In de Franstalige tekst is dat zo. In de Nederlandstalige tekst wordt het woord 'habituellement' niet langer vertaald als 'gewoonlijk' maar als 'geregeld'. 'Geregeld' wijst eerder op een periodiek handelen terwijl 'gewoonlijk' verwijst naar de wijze waarop men gebruikelijk handelt. Daarom dient *mevrouw Veerle Wouters*

Mme Veerle Wouters (N-VA) présente un amendement n° 3 (DOC 53 2450/002) tendant à remplacer, dans le texte néerlandais de l'article 17, § 3, proposé, le mot "geregeld" par le mot "gewoonlijk".

Le secrétaire d'État répond qu'il ne souscrit pas à l'amendement n° 4. Il renvoie à cet effet à son exposé sur le *cash accounting*. L'adoption du système français (de *cash accounting*) entraînerait une augmentation des charges administratives. Il marque toutefois son accord sur l'amendement n° 3.

Art. 14 à 16

Ces articles ne donnent lieu à aucune observation.

Art. 17

Mme Veerle Wouters (N-VA) observe que dans le projet de loi à l'examen, les § § 1er et 2 de l'actuel article 22 du Code de la TVA sont scindés et transformés en deux articles. Le § 1er, relatif au fait générateur pour prestations de services, forme l'article 22 proposé. Le § 2, relatif au moment où la TVA devient exigible, fait l'objet d'un nouvel article *22bis*. Cette subdivision n'est cependant pas appliquée jusqu'au bout. L'article 22, § 1er, proposé, traite tant du fait générateur que du moment où la taxe devient exigible. Cela a une incidence sur la dérogation prévue au § 2 proposé en ce qui concerne les prestations de services qui donnent lieu à des décomptes ou à des paiements successifs et qui ne donnent pas lieu à des décomptes ou à des paiements. Par rapport à ces prestations de services, seul le fait générateur est défini et pas le moment où la TVA devient exigible.

C'est pourquoi *Mme Veerle Wouters (N-VA)* présente un amendement n° 5 (DOC 53 2450/002) qui tend à supprimer les mots "et la taxe devient exigible" dans l'article 22, § 1er, proposé. Cet amendement tend à établir une distinction claire: l'article 22 proposé définit le fait générateur des prestations de services; l'article *22bis* proposé détermine le moment où la TVA devient exigible.

L'intervenante évoque ensuite la différence, en apparence minime, qui existe entre la version actuelle de l'article 22, § 1er, du Code de la TVA et la celle qui est proposée dans le projet à l'examen.

L'article 17 reprend et modifie l'actuel article 22, § 1er, du Code de la TVA. L'actuel article 22, § 1er, est

(*N-VA*) het amendement nr. 3 (DOC 53 2450/002) in dat ertoe strekt in de Nederlandse tekst van het voorgesteld artikel 17, § 3, het woord "geregeld" te vervangen door het woord "gewoonlijk".

De staatssecretaris antwoordt hij niet akkoord gaat met amendement nr. 4. Hij verwijst hiervoor naar zijn uiteenzetting over de *cash accounting*. De overname van het franse systeem (van *cash accounting*) zou leiden tot een verhoging van de administratieve lasten. Hij verklaart zich wel akkoord met amendement nr. 3.

Art. 14 tot 16

Er worden bij deze artikelen geen opmerkingen geformuleerd.

Art. 17

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) merkt op dat in het wetsontwerp §§ 1 en 2 van het huidige artikel 22 van het Btw-Wetboek worden gesplitst en gewijzigd in twee artikelen. De eerste § met betrekking tot het belastbaar feit voor diensten, vormt het ontworpen artikel 22. De tweede § met betrekking tot het tijdstip waarop de btw opeisbaar wordt, wordt opgenomen in een nieuw artikel *22bis*. Deze opdeling wordt echter niet zuiver doorgetrokken. In het ontworpen artikel 22, § 1, behandelt zowel het belastbaar feit als het tijdstip waarop de belasting opeisbaar wordt. Dit heeft zijn gevolgen op de afwijking in de ontworpen tweede § met betrekking tot diensten die aanleiding geven tot opeenvolgende afrekeningen of betalingen en die geen aanleiding geven tot afrekeningen of betalingen. Ten aanzien van deze diensten wordt enkel het belastbaar feit gedefinieerd maar niet het tijdstip waarop de belasting opeisbaar wordt.

Daartoe dient *mevrouw Veerle Wouters (N-VA)* een amendement nr. 5 (DOC 53 2450/002) in dat ertoe strekt om in het ontworpen artikel 22, § 1, de woorden "en wordt de belasting opeisbaar" op te heffen. Het amendement zorgt voor een duidelijk onderscheid: het ontworpen artikel 22 bepaalt het belastbaar feit van de diensten; het ontworpen artikel *22bis* bepaalt dan het tijdstip waarop de belasting opeisbaar wordt.

Vervolgens staat de spreekster stil bij het ogenschijnlijk kleine verschil tussen het huidige en het ontworpen artikel 22, § 1 van het btw-Wetboek.

Artikel 17 herneemt en wijzigd het huidige artikel 22, § 1, van het Btw-Wetboek. Het huidige Art. 22, § 1 luidt

rédigé comme suit: “Pour les prestations de services, le fait générateur de la taxe intervient au moment où la prestation de services est parfaite.”.

Pour les prestations de services, à partir du 1er janvier 2013, le fait générateur de la taxe interviendra et la taxe deviendra dorénavant exigible au moment où la prestation de services est effectuée (voir tableau de concordance p. 115).

Supposons qu’un peintre commence son travail le trente du mois. Il finit son travail le deux du mois suivant. Selon la disposition actuelle, il est clair que le fait générateur de la taxe de cette prestation de services intervient au moment où la prestation de services est parfaite, à savoir le deux du mois suivant.

Lorsque, à partir du 1er janvier 2013, le fait générateur de la taxe interviendra au moment où la prestation de services est effectuée, la question se posera de savoir si ce moment se situe au début de la prestation de services ou à la fin. C’est important pour déterminer quand la TVA doit être acquittée, quel taux est d’application ou quand une facture doit être émise.

Si l’objectif n’est pas de modifier l’article 21, § 1er, du Code de la TVA sur le plan du contenu, ne serait-il pas préférable de prévoir que le fait générateur de la taxe intervient au moment où la prestation de services est parfaite, plutôt qu’au moment où elle est effectuée?

Dans les travaux préparatoires ou la jurisprudence européens, on ne trouve pas de confirmation vraiment explicite que, lorsqu’une prestation de services est effectuée, il convient toujours d’entendre qu’elle est parfaite. Lorsque la question était abordée indirectement, on parlait toujours du moment où les services sont “pleinement effectués”. L’intervenante renvoie à l’arrêt de la Cour de justice du 20 mai 1976, n° C-111/75, *Mazzalai*, cons. (considérant) 14).

Dans son *BTW-Handboek*, Vandeborgh se penche explicitement sur cette différence de rédaction⁴:

“Dans l’article 22, §§ 1er et 2 du Code de la TVA, cela est ‘traduit’ en ce sens que le fait générateur de la taxe intervient et que la taxe devient exigible au moment où la prestation de services est parfaite. Cette précision, que nous ne retrouvons donc pas dans la Directive, est cependant utile et judicieuse. En effet, une prestation de services est régulièrement effectuée par phases, on y est occupé un certain temps. On ne sait donc pas toujours clairement à quel moment exact un service est effectué. Il s’indiquait d’instaurer un critère pur et

⁴ H. VANDEBERGH, *Btw-Handboek*, De Boeck et Larcier, Bruxelles, 2003, 263.

als volgt: “Voor diensten vindt het belastbare feit plaats op het tijdstip waarop de dienst is voltooid.”

Voor diensten zal vanaf 1 januari 2013 het belastbare feit voortaan plaatsvinden en wordt de belasting opeisbaar op het tijdstip waarop de dienst wordt verricht (zie concordantietabel p. 115).

Stel dat een schilder zijn werk aanvat op de dertigste van de maand. Hij beëindigt zijn werk op de tweede van de volgende maand. Volgens de huidige bepaling is het duidelijk dat het belastbaar feit van deze dienst plaatsvindt op het moment dat de dienst is voltooid, m.n. de tweede van de volgende maand.

Wanneer het belastbaar feit van de dienst vanaf 1 januari 2013 zal plaatsvinden op het tijdstip waarop de dienst wordt verricht, rijst de vraag of dit bij aanvang van de dienst is of bij het beëindigen van de dienst. Dit is van belang voor het bepalen wanneer de btw moet voldaan worden, welk tarief van toepassing is of wanneer een factuur moet worden uitgereikt.

Als het niet de bedoeling is inhoudelijk een wijziging aan artikel 21, § 1, btw-Wetboek aan te brengen, zou het dan niet beter zijn te stellen dat het belastbaar feit plaatsvindt op het tijdstip waarop de dienst is verricht i.p.v. wordt verricht?

In de Europese voorbereidende werken of rechtspraak is er geen echt expliciete bevestiging dat verricht in alle gevallen als voltooid moet worden beschouwd. Wanneer de materie zijdelings aan bod kwam, wordt er telkens gesproken over het tijdstip waarop diensten ‘volledig zijn verricht’. De spreekster verwijst naar het arrest van het Hof van Justitie van 20 mei 1976, nr. C-111/75, *Mazzalai*, ro. (rechtsoverweging) 14).

Vandeborgh staat in zijn *BTW-Handboek* expliciet stil bij het tekstverschil ⁴:

“In artikel 22 § 1 en 2 WBTW wordt dit “vertaald” in die zin dat het belastbaar feit plaatsvindt en de belasting verschuldigd wordt op het moment dat de dienst is voltooid. Deze precisering, die wij dus niet terugvinden in de Richtlijn, is echter nuttig en zinvol. Immers een dienst wordt regelmatig in fasen verricht, men is er enige tijd mee onledig. Derhalve is niet steeds duidelijk op welk ogenblik een dienst nu eigenlijk wordt verricht. Het was aangewezen hiervoor een zuiver en nauwkeurig te bepalen criterium in te voeren. Wellicht

⁴ H. VANDEBERG, *Btw-Handboek*, De Boeck en Larcier, Brussel, 2003, 263.

précis en la matière. Cela ne constitue probablement pas une infraction à la Directive, car l'application du critère belge n'entraîne pas de dérogations à l'égard des dispositions de la Directive. En effet, on peut difficilement soutenir que la TVA est exigible au fur et à mesure que le service est effectué." (traduction)

En reproduisant littéralement le texte de la directive, la modification proposée aujourd'hui constitue au fond une régression. En effet, la Belgique dispose aujourd'hui d'une législation plus claire et conforme à l'interprétation qu'il convient de donner au texte de la directive.

C'est pourquoi *Mme Veerle Wouters (N-VA)* présente un amendement n° 6 (DOC 53 2450/002) tendant à remplacer, dans l'article 22, § 1er, proposé, les mots "où la prestation de services est effectuée" par les mots "où la prestation de services a été effectuée".

Le secrétaire d'État répond que les mots "où la prestation de services est effectuée" fait référence, en fait, au moment où la prestation de services est achevée. Il approuve dès lors l'amendement n° 6.

En revanche, le secrétaire d'État ne souscrit pas à l'amendement n° 5. Il a été opté en faveur d'une transposition littérale de la directive 2010/45/UE.

Art. 18

Mme Veerle Wouters (N-VA) présente l'amendement n° 7 (DOC 53 2450/002) tendant à remplacer l'article 22*bis* proposé. Pour la justification, elle renvoie à l'amendement n° 4.

Mme Veerle Wouters (N-VA) présente l'amendement n° 8 (DOC 53 2450/002). La portée de l'amendement n° 8 est identique à celle de l'amendement n° 3.

Le secrétaire d'État marque son accord sur l'amendement n° 8. Il ne souscrit toutefois pas à l'amendement n° 7.

Art. 19-27

Ces articles ne donnent lieu à aucune observation.

Art. 28

Mme Veerle Wouters (N-VA) fait observer que la modification proposée au a) ne vise que le texte français. Les mots "elle délivre une facture" sont remplacés par

wordt daarmee niet gezondigd tegen de Richtlijn, want de toepassing van het Belgisch criterium brengt geen afwijkingen mee ten opzichte van de bepalingen uit de Richtlijn. Immers: men kan toch moeilijk voorhouden dat BTW verschuldigd wordt naargelang de dienst wordt verricht."

De nu voorgestelde wijziging betekent, door het letterlijk overnemen van de richtlijntekst, eigenlijk een stap achteruit. België heeft op vandaag immers een duidelijkere wetgeving, die aansluit bij de interpretatie die aan de richtlijntekst moet worden gegeven.

Om deze reden dient *mevrouw Veerle Wouters (N-VA)* een amendement nr. 6 (DOC 53 2450/002) in dat ertoe strekt in het ontworpen artikel 22, § 1, de woorden "waarop de dienst wordt verricht" te vervangen door de woorden "waarop de dienst is verricht".

De staatssecretaris antwoordt dat met de zinsnede "waarop de dienst wordt verricht" eigenlijk het tijdstip wordt bedoeld waarop de dienst beëindigd is. Bijgevolg gaat hij akkoord met amendement nr. 6.

De staatssecretaris gaat echter niet akkoord met amendement nr. 5. Er werd geopteerd voor een letterlijke omzetting van de richtlijn 2010/45/EU.

Art. 18

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) dient het amendement nr. 7 (DOC 53 2450/002) in dat ertoe strekt het ontworpen artikel 22*bis* te vervangen. Voor de verantwoording wordt verwezen naar het amendement nr. 4

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) dient het amendement nr. 8 (DOC 53 2450/002) in. Amendement nr. 8 heeft dezelfde draagwijdte als amendement nr. 3.

De staatssecretaris verklaart zich akkoord met amendement nr. 8. Hij gaat echter niet akkoord met amendement nr. 7.

Art. 19-27

Deze artikelen geven geen aanleiding tot opmerkingen.

Art. 28

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) wijst erop dat de wijziging a) enkel in de Franse tekst een wijziging aanbrengt. In plaats van "elle délivre une facture" wordt

les mots “elle émet la facture ou établit le document”. Dans le texte néerlandais, un seul verbe rend cette action, c’est-à-dire “uitreiken”.

Quelle nuance vise-t-on à apporter dans le texte français? (Selon le dictionnaire Van Dale “délivrer” signifie “uitreiken”, “établir une facture”, “een factuur opmaken” et “émettre un document”, “een document voortbrengen, uitgeven, in omloop brengen”).

Si l’intervenante pose cette question, cela tient à la modification que la seconde directive sur la facturation en matière de TVA a apportée à l’article 220 de la directive TVA et qui est rédigée comme suit: “*Tout assujetti doit s’assurer qu’une facture est émise, par lui-même, par l’acquéreur ou le preneur ou, en son nom et pour son compte, par un tiers,...*”.

Il ressort en effet clairement de cette disposition que si l’assujetti a toujours la responsabilité d’émettre une facture, il n’est plus tenu de le faire lui-même. La procédure de *self-billing* se trouve ainsi formalisée. Si le cocontractant émet une facture, reste à savoir quelle sera, dans la pratique, l’incidence de l’article 51, § 1er, 3° du Code de la TVA sur le document aboutissant chez le fournisseur ou le prestataire de services par le biais de systèmes informatiques.

La circulaire TVA 48/2005, chapitre VI, marginal 55, e et f, décrit actuellement le système de *self-billing*:

“Pour chaque opération qu’il effectue en appliquant la procédure de self-billing, le fournisseur ou prestataire établit un document interne qu’il inscrit dans son facturier de sortie. Le cas échéant, cette inscription peut être réalisée avant la réception du décompte établi par son cocontractant. Ce document interne ne peut en aucun cas être considéré comme la facture visée à l’article 53, § 2, du Code de la TVA et à l’article 6, § 1er, de l’arrêté royal n° 1. Ce document n’est pas remis au cocontractant. En outre, l’inscription des opérations effectuées dans la comptabilité du fournisseur ou prestataire sur base de documents internes ne peut jamais conduire à une déclaration tardive de la taxe due;

Le décompte établi et délivré par le cocontractant n’est pas comptabilisé par le fournisseur ou prestataire. Ce décompte est toutefois, lors de sa réception, comparé au document interne visé au point e, supra. Si nécessaire, le fournisseur ou prestataire corrige les données du document visé au point e, supra, par un second document interne qui, bien entendu, doit aussi être inscrit dans le facturier de sortie, de telle

het “*elle émet la facture ou établit le document*”. In het Nederlands wordt deze handeling gevat door één werkwoord, namelijk “uitreiken”.

Welke nuance wil men hier in de Franse tekst aanbrengen? (Volgens Van Dale betekent “*délivrer*” = uitreiken, “*établir une facture*” = een factuur opmaken, “*émettre un document*” = een document voortbrengen, uitgeven, in omloop brengen).

De reden waarom de spreker deze vraag stelt, heeft te maken de wijziging van artikel 220 van de btw-richtlijn door de tweede btw-facturatie-richtlijn die als volgt luidt: “*Iedere belastingplichtige zorgt ervoor dat door hemzelf, door de afnemer of, in zijn naam en voor zijn rekening, door een derde, [...] een factuur wordt uitgereikt.*”

Hierdoor wordt het duidelijk dat de belastingplichtige nog wel verantwoordelijk is om een factuur uit te reiken maar dit niet langer zelf moet doen. Op die wijze wordt *self-billing* geformaliseerd. Als de medecontractant een factuur uitreikt, rijst de vraag in praktijk wat de impact is van artikel 51, § 1, 3° van het btw-Wetboek op het document dat via informaticasystemen bij de leverancier of dienstverrichter terecht komt.

In de btw-aanschrijving 48/2005, hoofdstuk VI, randnummer 55, e en f wordt het systeem van *self-billing* momenteel beschreven:

“Voor elke handeling die hij verricht met toepassing van de procedure self-billing maakt de leverancier of dienstverrichter een intern document op dat hij opneemt in zijn boek voor uitgaande facturen. Deze inschrijving mag in voorkomend geval worden verricht vooraleer de door zijn medecontractant opgemaakte afrekening wordt ontvangen. Dit intern document kan geenszins worden aangemerkt als de factuur bedoeld in artikel 53, § 2, van het btw-Wetboek en artikel 6, § 1, van het koninklijk besluit nr. 1. Dit stuk wordt niet uitgereikt aan de medecontractant. Bovendien mag het opnemen van de verrichte handelingen in de boekhouding van de leverancier of dienstverrichter op basis van interne documenten nooit aanleiding geven tot het niet tijdig aangeven van de verschuldigde belasting;

De door de medecontractant opgestelde en uitgereikte afrekening wordt door de leverancier of dienstverrichter niet opgenomen in zijn boekhouding. Deze afrekening wordt evenwel, op het tijdstip van de ontvangst ervan, vergeleken met het intern document als bedoeld in punt e, supra. Indien nodig verbetert de leverancier of dienstverrichter door middel van een tweede intern document dat uiteraard ook moet worden ingeschreven

sorte que ces deux documents concordent avec les données mentionnées sur le décompte délivré par le cocontractant;”.

Cette circulaire TVA établit une distinction claire entre la délivrance et la rédaction d'un document. C'est surtout la modification du texte français qui fait craindre que la TVA soit redevable une seconde fois sur la base du document interne rédigé par le fournisseur et par le prestataire. En cas d'autofacturation (*self-billing*), en effet, la facture est délivrée par le cocontractant.

Quelle nuance le projet entend-il apporter à l'article 51, § 1er, 3°, du Code de la TVA? Peut-on légitimement craindre que, sur la base du document interne envoyé automatiquement par les systèmes informatiques au fournisseur ou au prestataire en cas d'autofacturation, la TVA soit due une deuxième fois?

L'intervenante revient ensuite sur l'explication que fournit l'exposé des motifs relatif à l'article 13 du projet de loi (DOC 53 2450, p. 14) au sujet de la fonction de l'article 51, § 1er, 3°, du Code de la TVA. Voici ce que l'on peut y lire:

“Loin de contenir une cause d'exigibilité spécifique de la taxe, l'article 51, § 1er, 3°, du Code a principalement pour objet d'assurer au Trésor le droit de réclamer à toute personne, par le seul fait qu'elle a mentionné une TVA sur une facture ou un document en tenant lieu, que la TVA lui soit versée. Cette mesure est essentiellement une mesure de lutte contre la fraude, qui s'inscrit également dans le champ d'application de l'article 273 de la directive TVA, qui permet justement aux États membres de prévoir, sous certaines conditions, certaines obligations spécifiques pour assurer l'exacte perception de la TVA et pour éviter la fraude. La redevabilité de la taxe sur base de l'article 51, § 1er, 3°, du Code exclut en outre, en l'absence de cause d'exigibilité de la taxe, la déduction de la taxe par l'assujéti par le seul fait d'être en possession d'une facture qui mentionne de la TVA.”

Il ressort de l'exposé des motifs que cette disposition est une mesure de lutte contre la fraude. L'objectif est-il en effet de limiter l'application de l'article 51, § 1er, 3°, du Code de la TVA aux cas de délivrance de fausses factures, c'est-à-dire des factures qui ne correspondent pas à une fourniture ou à un service effectif? Si tel est l'objectif du projet de loi, ne faut-il plus faire concorder

in het boek voor uitgaande facturen, de gegevens van het in punt e, supra bedoelde document teneinde ze in overeenstemming te brengen met de gegevens vermeld op de door de medecontractant uitgereikte afrekening.”

Deze btw-aanschrijving maakt een duidelijk onderscheid tussen het uitreiken en het opmaken van een document. Zeker in het licht van de wijziging van de Franstalige tekst, heerst er enige ongerustheid dat op basis van het interne document dat de leverancier en dienstverrichter opmaakt de btw een tweede keer verschuldigd wordt. Want de factuur wordt bij *self-billing* immers uitgereikt door de medecontractant.

Welk is de nuance die men in artikel 51, § 1, 3° van het btw-Wetboek wil aanbrengen? Is de vrees terecht dat op basis van het interne document dat computersystemen automatisch uitspuwen bij de leverancier of dienstverrichter in geval van *self-billing* een risico inhoudt dat de btw op basis van dat document een tweede keer verschuldigd wordt?

Vervolgens komt de spreekster terug op de uitleg die bij artikel 13 van het wetsontwerp in de memorie van toelichting (DOC 53 2450, p. 14) over de functie van artikel 51, § 1, 3° van het btw-Wetboek wordt toegedicht. Er staat te lezen dat:

“Artikel 51, § 1, 3°, van het Wetboek, dat geenszins een specifieke oorzaak van opeisbaarheid van de belasting vormt, heeft hoofdzakelijk tot doel om aan de Schatkist het recht te verlenen om van iedereen de betaling van de btw op te eisen, gewoon op grond van het feit dat hij een btw-bedrag vermeldt op een factuur of een als zodanig geldend stuk. Deze bepaling is voornamelijk een maatregel in de strijd tegen de fraude, binnen het toepassingsveld van artikel 273 van de btw-richtlijn, op grond waarvan de lidstaten onder bepaalde voorwaarden specifieke verplichtingen kunnen voorschrijven die zij noodzakelijk achten om de juiste inning van de btw te waarborgen en fraude te voorkomen. De verschuldigdheid van de belasting op grond van artikel 51, § 1, 3°, van het Wetboek, geeft de belastingplichtige echter nog niet het recht om de belasting in aftrek te brengen alleen omwille van het feit dat hij in het bezit is van een factuur waarop een btw-bedrag wordt vermeld aangezien er zich nog geen oorzaak van opeisbaarheid van de belasting heeft voorgedaan.”

Uit de toelichting blijkt dat deze bepaling een maatregel is in de strijd tegen de fraude. Is het dan inderdaad de bedoeling de toepassing van artikel 51, § 1, 3°, van het Btw-Wetboek te beperken tot die gevallen waar valse facturen worden uitgereikt, dus facturen waar geen effectieve levering of dienst tegenover staat? Als dit de bedoeling is, moet het toepassingsgebied van deze

le champ d'application de cette mesure avec la définition de l'incrimination visée aux articles 73 et 73bis du Code de la TVA? La fraude suppose en effet l'accomplissement d'actes dans une intention frauduleuse ou à dessein de nuire.

Enfin, *Mme Veerle Wouters (N-VA)* présente un amendement n° 9 (DOC 53 2450/002) tendant à modifier le texte de l'article 51, § 1er, 3°, du Code de la TVA, afin de tenir compte de la problématique de la facturation d'acomptes.

Le secrétaire d'État indique qu'il n'y a pas de différence entre les textes français et néerlandais de l'article 53, § 1er, 3°, du Code de la TVA. Il s'agit d'une seule et même facture. C'est une transposition littérale de la directive 2010/45/UE. Le fait de distinguer l'opération d'établissement de la facture et de celle de délivrance de la facture et de considérer ensuite ces opérations comme deux factures distinctes pourrait être qualifié de fraude en cas d'auto-facturation.

Art. 29

Cet article ne donne lieu à aucune observation.

Art. 30

Mme Veerle Wouters (N-VA) cite le passage suivant de l'article 53, § 2, proposé du Code de la TVA:

“L'assujetti qui effectue des livraisons de biens ou des prestations de services, autres que celles qui sont exonérées en vertu de l'article 44 et autres que celles qui sont visées par les points a) à g) de l'article 135, paragraphe 1er, de la directive 006/112/CE, est tenu d'émettre une facture à son cocontractant et d'en établir une copie....”

L'article 53, § 2, du Code de la TVA impose par conséquent l'obligation à tout assujetti qui effectue des opérations autres que celles exonérées en vertu de l'article 44, sans droit à déduction, d'émettre une facture. En pratique, l'interprétation qui doit être donnée de cette disposition est matière à discussions.

Un assujetti qui, en plus d'effectuer sans droit à déduction les opérations exonérées visées à l'article 44, effectue aussi d'autres opérations, doit-il émettre une facture pour toutes ses opérations? Le texte de loi reproduit cette intention. Ou un assujetti doit-il émettre une facture pour les opérations autres que celles exo-

maatregel dan niet meer in overeenstemming worden gebracht met de omschrijving van de strafbaarstelling in artikel 73 en 73bis van het btw-Wetboek? Fraude veronderstelt immers dat de handelingen met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden worden verricht.

Ten slotte dient *mevrouw Veerle Wouters (N-VA)* een amendement nr. 9 (DOC 53 2450/002) in dat ertoe strekt de tekst van artikel 51, § 1, 3°, van het Btw-Wetboek te wijzigen om rekening te houden met de problematiek van de voorschotfacturatie.

De staatssecretaris geeft aan dat er geen verschil is tussen de Franse en de Nederlands tekst van artikel 53, § 1, 3°, van het btw-Wetboek. Het gaat om een en dezelfde factuur; Het gaat om een letterlijke omzetting van de richtlijn 2010/45/EU. Bij *self-billing* zou het als fraude kunnen worden aangemerkt wanneer men het onderscheid zou maken tussen de handeling van het opmaken van de factuur en de handeling van het uitrekenen van de factuur en deze handelingen dan als twee aparte facturen zou beschouwen.

Art. 29

Dit artikel geeft geen aanleiding tot opmerkingen.

Art. 30

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) citeert uit het ontworpen artikel 53, § 2, van het btw-Wetboek:

“de belastingplichtige die andere leveringen van goederen of diensten verricht dan die welke krachtens artikel 44 zijn vrijgesteld en andere dan die welke bedoeld zijn in artikel 135, lid 1, punten a) tot g) van richtlijn 2006/112/EG, dient een factuur uit te reiken aan zijn medecontractant en een kopie ervan op te stellen”

Artikel 53, § 2, btw-Wetboek legt bijgevolg de verplichting op aan elke belastingplichtige die andere handelingen dan vrijgestelde handelingen van artikel 44 zonder recht op aftrek verricht een factuur uit te reiken. De interpretatie die aan deze bepaling moet worden gegeven, geeft in praktijk aanleiding tot discussies.

Dient een btw-plichtige die naast de in artikel 44 vrijgestelde handelingen zonder recht op aftrek ook nog andere handelingen verricht, voor al zijn handelingen een factuur uit te reiken? De wettekst geeft deze bedoeling weer. Of dient een belastingplichtige een factuur uit te reiken voor andere handelingen dan de handelingen

nées conformément à l'article 44 qu'il effectue et qui n'ouvrent pas de droit à déduction?

L'exposé des motifs (DOC 53 2450, p. 20) correspond plutôt à cette dernière interprétation:

“L'article 53, § 2, alinéa 1er, du Code, qui constitue la transposition de l'article 220 de la directive TVA, consacre le principe général selon lequel l'assujetti, pour les opérations qu'il effectue, hormis pour celles qui sont exonérées en vertu de l'article 44 du Code et autres que celles qui sont visées par les points a) à g) de l'article 135, paragraphe 1er, de la directive TVA, est tenu d'émettre une facture à son cocontractant.”

Il est souhaitable que le sens de cette disposition soit établi avec certitude. En effet, l'article 221, paragraphe 1er, de la directive relative à la TVA permet aux États membres d'imposer aux assujettis l'obligation d'émettre une facture comprenant les mentions prévues en vertu de l'article 226 ou de l'article 226ter pour des livraisons de biens ou des prestations de services autres que celles visées à l'article 220, paragraphe 1er.

Mme Veerle Wouters (N-VA) présente l'amendement n° 10 (DOC 53 2450/002) tendant à remplacer la phrase introductive de l'article 53, § 2, proposé. Cet amendement exprime mieux l'objectif de l'exposé des motifs (p. 20), à savoir que les assujettis mixtes ne doivent pas émettre de facture pour les opérations exonérées par l'article 44 du Code de la TVA et pour les opérations visées à l'article 135, § 1er, points a) à g) de la directive TVA.

Le secrétaire d'État répond que l'exonération ne s'applique pas aux opérations mixtes conformément à la directive 2010/45/UE. Une facture doit dès lors bien être émise pour ces dernières. Seules les opérations qui ne sont pas exonérées doivent être mentionnées sur la facture.

Art. 31-42

Ces articles ne donnent lieu à aucune observation.

Art. 42/1 (nouveau)

Mme Veerle Wouters (N-VA) fait observer que la loi en projet entrera en vigueur le 1er janvier 2013. Les articles 13, 17 et 18 du projet modifiant le moment d'exigibilité de la TVA, l'intervenante estime qu'il s'indique d'insérer une disposition transitoire. À défaut, le TVA

die hij verricht en die vrijgesteld zijn overeenkomstig artikel 44 en die geen recht op aftrek verlenen?

De memorie van toelichting (DOC 53 2450, p. 20) geeft veeleer deze laatste interpretatie weer:

“Artikel 53, § 2, eerste lid, van het Wetboek, dat artikel 220 van de btw-richtlijn omzet, bevat de algemene regel op grond waarvan de belastingplichtige, voor de handelingen die hij verricht, behalve voor de handelingen die vrijgesteld zijn door artikel 44 van het Wetboek en andere dan die welke zijn bedoeld in artikel 135, lid 1, punten a) tot g) van de btw-richtlijn, een factuur dient uit te reiken aan zijn medecontractant.”

Zekerheid over de bedoeling die hier wordt uitgedrukt, is gewenst. Immers artikel 221, lid 1, van de Btw-richtlijn staat de lidstaten toe de belastingplichtige de verplichting op te leggen een factuur overeenkomstig de voorschriften van artikel 226 of artikel 226ter uit te reiken voor andere dan de in artikel 220, lid 1, bedoelde goederenleveringen of diensten.

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) dient het amendement nr. 10 (DOC 53 2450/002) in dat ertoe strekt de inleidende zin van het ontworpen artikel 53, § 2, te vervangen. Dit amendement brengt beter de bedoeling van de memorie van toelichting (p. 20) tot uiting waarbij de gemengde belastingplichtigen geen factuur dienen uit te reiken voor de door artikel 44 van het btw-Wetboek vrijgestelde handelingen en de handelingen bedoeld in artikel 135, lid 1, punten a) tot g) van de btw-richtlijn.

De staatssecretaris antwoordt dat de vrijstelling niet geldt voor gemengde handelingen conform de richtlijn 2010/45/EU. Daarvoor moet dus wel een factuur worden uitgereikt. Enkel de handelingen die niet vrijgesteld zijn, moeten op de factuur worden vermeld.

Art. 31-42

Deze artikelen geven geen aanleiding tot opmerkingen.

Art. 42/1 (nieuw)

Mevrouw Veerle Wouters (N-VA) merkt op dat dit wetsontwerp in werking treedt op 1 januari 2013. Doordat artikelen 13, 17 en 18 van het wetsontwerp ingrijpen op het tijdstip waarop de btw opeisbaar wordt, dient er volgens de spreekster een overgangsbepaling te worden opgenomen. Zo niet kan in bepaalde gevallen

pourrait, dans certains cas, être exigible à deux reprises, une fois avant le 1er janvier 2013 et une seconde fois à partir du 1er janvier 2013.

Actuellement, il est prévu à titre de cause d'exigibilité subsidiaire que lorsque le prix est, en tout ou en partie, facturé ou encaissé avant le moment où le fait générateur de la taxe intervient, la taxe devient exigible, selon le cas, au moment de la délivrance de la facture ou au moment de l'encaissement, sur la base du montant facturé ou encaissé (art. 17, § 1er, alinéa 2, et art. 22, § 2, alinéa 2, du Code de la TVA).

Conformément aux dispositions actuelles, il est clair qu'en cas de facturation d'un acompte ou de paiement anticipé, la TVA est exigible une seule fois.

À partir du 1er janvier 2013, la TVA devient exigible lorsque le prix est encaissé, en tout ou en partie, avant le moment où la livraison est effectuée, ou le service, parfait.

Lorsqu'un assujetti délivre une facture d'acompte avant le 1er janvier 2013, la TVA sera exigible au moment de la délivrance de cette facture. Ensuite, lorsque la facture d'acompte sera payée à partir du 1er janvier 2013, la TVA sera une fois encore exigible. En effet, les articles 13 et 18 du projet de loi abrogent non seulement la cause d'exigibilité subsidiaire par suite de la délivrance d'une facture, mais également la disposition prévoyant que la TVA devient exigible à la suite de la délivrance de la facture d'acompte ou de l'encaissement de l'acompte.

Mme Veerle Wouters (N-VA) présente dès lors un amendement n° 11 (DOC 53 2450/002) tendant à insérer un article 42/1 (nouveau) contenant une disposition transitoire.

Le secrétaire d'État répond par un exemple. Si la facture tombe le 15 décembre et que le paiement s'effectue le 15 janvier, le fait générateur coïncide avec la facture et la TVA devient dès lors exigible, à savoir le 15 décembre. Si la facture tombe le 2 janvier et que le paiement s'effectue le 2 février, la TVA est exigible le 2 février. Tant que la facture tombe au plus tard le 31 décembre 2012, l'ancienne règle est d'application. Dès que la facture tombe le 1er janvier 2013 ou plus tard, la nouvelle règle est applicable. Par conséquent, il ne faut pas prévoir de disposition transitoire.

Art. 43

Aucune observation n'est formulée concernant cet article.

de btw twee keer opeisbaar worden, één keer voor 1 januari 2013, een tweede keer vanaf 1 januari 2013.

Als subsidiaire oorzaak van opeisbaarheid geldt momenteel dat als de prijs of een deel ervan vóór het tijdstip van het belastbaar feit wordt gefactureerd of ontvangen, de belasting over het gefactureerde of ontvangen bedrag opeisbaar wordt, al naar het geval, op het tijdstip van het uitreiken van de factuur of op het tijdstip van de incassering (art. 17, § 1, tweede lid en art. 22, § 2, tweede lid, van het Btw-Wetboek).

Op basis van de huidige bepalingen is het duidelijk dat bij facturatie van een voorschot of bij voorafbetaling de btw één keer opeisbaar wordt al naar het geval.

Vanaf 1 januari 2013 wordt de btw opeisbaar als de prijs of een deel ervan ontvangen wordt vóór het tijdstip waarop de levering wordt verricht of de dienst is voltooid.

Wanneer een btw-plichtige een voorschotfactuur uitreikt vóór 1 januari 2013 zal de btw opeisbaar zijn op het tijdstip van het uitreiken van deze factuur. Als vervolgens de voorschotfactuur vanaf 1 januari 2013 wordt betaald, zal de btw nogmaals opeisbaar zijn. Immers de artikelen 13 en 18 van het wetsontwerp schrappen niet alleen de subsidiaire oorzaak van opeisbaarheid bij het uitreiken van een factuur maar schrappen ook het gedeelte dat duidelijk maakt dat de btw opeisbaar wordt ingevolge het uitreiken van de voorschotfactuur of de incassering van het voorschot.

Om die reden dient *mevrouw Veerle Wouters (N-VA)* het amendement nr. 11 (DOC 53 2450/002) dat een artikel 42/1 (nieuw) invoegt en dat in een overgangsbepaling voorziet.

De staatssecretaris antwoordt met een voorbeeld. Als de factuur valt op 15 december en de betaling gebeurt op 15 januari, dan valt het belastbaar feit samen met de factuur en wordt de btw ook dan opeisbaar, zijnde op 15 december. Als de factuur valt op 2 januari en de betaling gebeurt op 2 februari, is de btw opeisbaar op 2 februari. Zolang de factuur valt ten laatste op 31 december 2012 is de oude regeling van kracht. Zodra de factuur valt op 1 januari 2013 of later, is de nieuwe regeling van kracht. Bijgevolg is er geen overgangsbepaling nodig.

Art. 43

Er zijn geen opmerkingen bij dit artikel.

IV. — VOTES

Art. 1er et 2

Les articles 1er et 2 sont adoptés à l'unanimité.

Art. 3

L'amendement n° 1 est rejeté par 9 voix contre 4 et une abstention.

L'article 3 est adopté par 10 voix contre 3 et une abstention.

Art. 4 à 11

Les articles 4 à 11 sont adoptés par 13 voix et une abstention.

Art. 12

L'amendement n° 2 est retiré et est repris dans le texte adopté sous la forme d'une correction technique.

L'article 12 est adopté à l'unanimité.

Art. 13

L'amendement n° 3 est adopté à l'unanimité.

L'amendement n° 4 est rejeté par 9 voix contre 4 et une abstention.

L'article 13, ainsi amendé, est adopté par 10 voix contre 3 et une abstention.

Art. 14 à 16

Les articles 14 à 16 sont adoptés par 13 voix et une abstention.

Art. 17

L'amendement n° 5 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

L'amendement n° 6 est adopté par 13 voix et une abstention.

IV. — STEMMINGEN

Art. 1 en 2

De artikelen 1 en 2 worden eenparig aangenomen.

Art. 3

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 4 en 1 onthouding.

Artikel 3 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3 en 1 onthouding.

Art. 4 tot 11

De artikelen 4 tot 11 worden aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 12

Amendement nr. 2 wordt ingetrokken en wordt als technische correctie in de aangenomen tekst opgenomen.

Artikel 12 wordt eenparig aangenomen.

Art. 13

Amendement nr. 3 wordt eenparig aangenomen.

Amendement nr. 4 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 4 en 1 onthouding.

Artikel 13, zoals geamendeerd, wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3 en 1 onthouding.

Art. 14 tot 16

De artikelen 14 tot 16 worden aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 17

Amendement nr. 5 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 3 en 2 onthoudingen.

Amendement nr. 6 wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

L'article 17, ainsi amendé, est adopté par 10 voix contre 3 et une abstention.

Art. 18

L'amendement n° 7 est rejeté par 9 voix contre 3 et une abstention.

L'amendement n° 8 est adopté par 13 voix et une abstention.

L'article 18, ainsi amendé, est adopté par 10 voix contre 3 et une abstention.

Art. 19 à 27

Les articles 19 à 27 sont adoptés par 13 voix et une abstention.

Art. 28

L'amendement n° 9 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

L'article 28 est adopté par 10 voix contre 3 et une abstention.

Art. 29

L'article 29 est adopté par 10 voix et 4 abstentions.

Art. 30

L'amendement n° 10 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

L'article 30 est adopté par 13 voix et une abstention.

Art. 31 à 42

Les articles 31 à 42 sont adoptés par 13 voix et une abstention.

Artikel 17, zoals geamendeerd, wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3 en 1 onthouding.

Art. 18

Amendement nr. 7 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 3 n 1 onthouding.

Amendement nr. 8 wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Artikel 18, zoals geamendeerd, wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3 en 1 onthouding.

Art. 19 tot 27

De artikelen 19 tot 27 worden aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 28

Amendement nr. 9 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 3 en 2 onthoudingen.

Artikel 28 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3 en 1 onthouding.

Art. 29

Artikel 29 wordt aangenomen met 10 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 30

Amendement nr. 10 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 3 en 2 onthoudingen.

Artikel 30 wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 31 tot 42

De artikelen 31 tot 42 worden aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Art. 42/1 (*nouveau*)

L'amendement n° 11, qui insère un article 42/1 (*nouveau*), est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

Art. 43

L'article 43 est adopté par 13 voix et une abstention.

Par dérogation à l'article 82.1 du Règlement de la Chambre, l'ensemble du projet de loi, tel qu'il a été amendé, est adopté, y compris une série de corrections d'ordre légistique, par 10 voix contre 3 et une abstention.

Le rapporteur,

Gwendolyn RUTTEN

Le président,

Georges GILKINET

Art. 42/1 (*nieuw*)

Amendement nr. 11, dat een artikel 42/1 (*nieuw*) invoert, wordt verworpen met 9 stemmen tegen 3 en 2 onthoudingen.

Art. 43

Artikel 43 wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

Het gehele wetsontwerp, zoals geamendeerd, wordt met inbegrip van een aantal wetgevingstechnische correcties en in afwijking van artikel 82.1 van het Kamerreglement aangenomen met 10 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

De rapporteur,

Gwendolyn RUTTEN

De voorzitter,

Georges GILKINET